

། བཅོམ་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གལ་ཆེའི་དྲིལ་བསྐྱེད་ལེགས་ཡིག་ཆ།

ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་ལོ་

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༥

ལོ་ ༡༥ ལང་ ༡༦

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཕྱི་ཟླ་ ༡༡

བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར།

དང་པོ། རྩ་སྐད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུས་གཞུང་དང་མཉམ་ཐབས་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་བརྒྱུད་གསོ་བྱུང་རྗེས་ཡགོང་ས་ཡལུབས་མགོན་ཆུ་བྱེད་པའི་པུ་ཚུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཚབ་དང་དབུས་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ཆོའི་དབར་གྲོས་བསྟུན་ཞིབ་རྒྱུ་གུ་བྱུང་བ་དང་། ང་ཆོའི་ངོས་ནས་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་གང་ཡིན་འགྲེལ་བརྗོད་གསལ་པོ་བྱས་པ་ཡིན། གཉིས་སྐབས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་ནི་བོད་མི་རིགས་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡིང་དོན་(宗旨) དང་མི་འགལ་བའི་ཐོག་ནས་རང་སྐྱོང་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ཐོབ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་ལུགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་གཞི་བཅོལ་བཞིག་ཡིན། ང་ཆོས་ཁ་བྲལ་ལམ་རང་བཅོམ་མི་ཚོད་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བརྟན་པོ་བྱས་དེ། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ནས་བོད་ཀྱི་དཀའ་ལྷོག་སེལ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་ནམ་པ་སྤྲོགས་ཡོངས་ནས་སྐྱེད་སྐྱོབ་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་སྐྱེ་འགོ་སྤྱི་དང་། རྒྱུད་པར་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ཕན་ཐོག་ལོད་པ་ཞིག་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ དང་ ༢ ཉིན་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བདུན་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཆོག་གི་ཆོགས་གཙོ་གཞིན་པ་དང་དབུས་འབྲེལ་སྤྲོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁབ་གི་སློན་ཆེན་གཅིག་ཚུལ་སྐུ་ཞབས་དུ་ལུ་ཆིང་ཡིན་མཚོག་གིས་ཡགོང་ས་མཚོག་གི་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་བརྟན་སྡིང་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཐོག་དགོངས་འཆར་ལེགས་པ་གང་ཡོད་གསུངས་པའི་རེ་བ་དང་འབྲོད་སྐུལ་ཞུ་གི་ཡོད་གསུངས་པ་དང་། དབུས་འབྲེལ་སྤྲོགས་གཅིག་གྱུར་རྒྱུན་ལས་སློན་ཆེན་གཞིན་པ་སྐུ་ཞབས་ཀུའུ་ལེ་ཆོན་མཚོག་གིས་ང་ཆོའི་ངོས་ནས་རང་སྐྱོང་གི་ཚད་གཞི་འཕམ་ནས་པ་ག་འདྲེ་ཞིག་འཚོལ་གྱི་ཡོད་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་ཁ་གསལ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུ་ཁྲིམས་དང་མི་འགལ་བའི་ས་གནས་རང་སྐྱོང་སྐོར་ཁྲུང་ཆོའི་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་ཉན་འདོད་ཡོད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་འཆར་འདིའི་

ནང་ང་ཆོའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་སྐོར་གྱི་ཡངས་སྤྲོགས་ཇི་ཡིན་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་ང་ཆོས་གོ་བ་ཐུང་སྤྲོགས་ལྟར་ལག་བརྒྱུད་བྱེད་ན་དམིགས་བཀའ་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་ནམས་བརྒྱུད་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་བོད་མིའི་གཞི་ཙུའི་དགོས་མཁོ་ཁག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་(མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གོ་དོན་ཡིག་ཆ་འདིས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།) གི་ལམ་ནས་བརྒྱུད་བྱུང་བའི་གདེང་ཆོད་གནང་ཡོད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི་མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ལྟར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་མང་པོ་དང་འདྲ་བར་གངས་རུང་མི་རིགས་ལ་རང་སྐྱོང་རང་སྐྱོང་སྤྱད་པའི་སྐོར་ནས་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྐྱོང་རང་སྐྱོང་སྐོར་གྱི་གཞི་ཙུའི་ལྟ་བུ་གསལ་བ་དེ་དག་གི་དམིགས་ལུལ་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་དང་མངོན་འདོད་དང་མཐུན་གྱི་ཡོད། མི་རིགས་ས་

གནས་རང་སྐྱོད་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རྒྱ་རིགས་
ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་དང་ས་གནས་མི་རིགས་
རིང་ལུགས་གཉིས་ཀ་སྐྱང་བའི་སྐྱོན་མེད་རིགས་
གཉེན་གཞོན་དང་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་གཉིས་ཀ་
འགོག་ཐབས་ཤིང་ཆེད་དང་། རང་བྱིམ་རང་བདག་
གི་དབང་ཆ་སྐྱོད་པའི་སྐྱོན་མེད་ལྷན་ཉེ་མི་རིགས་
ཀྱི་དོ་བོད་འཕེལ་གསལ་བྱུང་། () ལྷན་སྐྱོད་
ཐུབ་པའི་འགན་སྲུང་ཤིང་ཆེད་རེད།

ང་ཚོས་གོ་བ་ཐུབ་སྟེ་གསུམ་ལྟར་ན་ཅ་
ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོད་གི་ལྷ་སྲུབ་ནང་
བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་ཚད་གཞི་དེས་ཅན་
ཀྱི་བར་བསྐྱང་བྱུང་གི་ཡོད། ཅ་ཁྲིམས་ནང་གནད་
དོན་ཤིག་གསུང་བའི་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་
རང་སྐྱོད་སྐྱོར་གི་ཐབས་གཞི་དང་ལག་བརླུང་
ཤིང་སྟེ་གསུང་གི་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་སྲུང་ཡོད།
བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྡངས་དང་
འཚམས་པའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོད་
ཡོང་བར་དམིགས་བསལ་གི་དབང་ཆ་འདི་དག་
ལག་བརླུང་ཤིང་དགོས། དེ་དག་ལག་བརླུང་ཤིང་
སྐབས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་། དེ་
བཞིན་དམིགས་བསལ་གི་རང་བཞིན་དང་འཚམས་
པ་ཡོང་ཆེད་རང་སྐྱོད་གི་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་ལ་
བརྒྱུར་ཞིབ་དང་བཟོ་བཅོས་གནད་དགོས་པ་ཡོང་
ཡིད། རྒྱ་གསུང་གཉིས་ཀའི་དོས་ནས་ལྷག་བསམ་
རྣམ་དག་བྱུང་ན་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་
སྐྱོད་གི་ལྷ་སྲུབ་བརྒྱུད་དུ་ཡོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་
རྣམས་མེད་ཐུབ། དེ་འདྲ་ཤིང་ན་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་
ལྷན་དང་། བརྟན་སྡིང་། བོད་རིགས་དང་མི་
རིགས་གཞན་ཚོའི་བར་འཚམ་མཐུན་གི་འབྲེལ་
ལམ་འདྲུགས་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད།

**གཉིས་པ། བོད་རིགས་གཅིག་ལྷན་གི་དོ་
བོལ་བཅུ་བཀུར་དགོས་པ།**
ད་ལྟའི་འཛིན་སྐྱོང་ཆ་བཞོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་

རིགས་ཚང་མ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གཅིག་གི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་ཡོད། བོད་མིའི་གཅིག་ལྷན་
ཀྱི་དོ་བོལ་དེས་པར་དུ་བཅུ་བཀུར་གནད་དགོས།
དེ་ནི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་
རང་སྐྱོད་གི་དགོངས་དོན་དང་། དམིགས་ཡུལ་
གཞི་ཅའི་ལྷ་སྲུབ་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་འདྲ་
མཉམ་ཤིང་རྒྱུ་རྒྱུ་བྱེད་གཞི་ཅ་ཡང་རེད།

བོད་རིགས་རྣམས་སྐྱང་ཡིག་དང་།
ལེགས་བྱུང་། རང་དོན་རིག་པའི་སྐོལ་རྒྱུན།
གོམས་གཤིས་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་མི་རིགས་གཅིག་
རང་ཡིན་པ་དང་ཐུན་མོང་གི་དོ་བོལ་གཅིག་ལྷན་
ཡོད་པའི་དངོས་དོན་ནི་རྩྭ་མེད་རེད། བོད་མི་
རིགས་ལ་ཐུན་མོང་གི་ཡོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཆབ་སྲིད་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཁ་ཐོར་བའི་དུས་སྐབས་
བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཚོས་དང་། ལེགས་
བྱུང་། བེས་ཡོན། སྐྱང་ཡིག འཚོ་བའི་གནས་
སྡངས། ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་སུ་
མཐུན་གཅིག་ལྷན་དུ་གནས་ཡོད།

**འཕེལ་གསལ་གི་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཆ་ནས་སུ་
མཐུན་གཅིག་ལྷན་དུ་གནས་ཡོད།**

ས་བབ་ཀྱི་ཆ་ནས་བོད་མི་རྣམས་མཐོ་
སྐྱང་བོད་ཀྱི་སར་བར་མཚམས་མ་ཚད་པར་སྲུ་
འབྲེལ་ནས་གནས་ཡོད། ལོ་དོ་སྐྱོང་ཐུག་མང་
པོའི་རིང་ནས་བོད་མི་རྣམས་མཐོ་སྐྱང་བོད་དུ་
གནས་སྡོད་ཤིང་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། བོད་མི་
རྣམས་མི་མཐོ་སྐྱང་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་མི་རིགས་
() ཡིན། ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་
བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོད་གི་ལྷ་སྲུབ་དང་
མཐུན་པར་དངོས་དོན་ཐོག་བོད་མི་རྣམས་མི་རིགས་
གཅིག་གི་དོ་བོལ་མཐོ་སྐྱང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་
སུ་རྒྱོགས་པར་བྱུང་ནས་གནས་ཡོད།

གོང་གསལ་བུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་
བོད་རིགས་རྣམས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལྟ་བུ་
ང་ལྟའི་ནང་ནས་མི་རིགས་གཅིག་རང་ལ་དོས་

འཛིན་ཤིང་ཡོད།
གསུམ་པ། བོད་མིའི་མངོན་འདོད།

བོད་མི་རིགས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་
རབས་() དང་། ལེགས་བྱུང་། རང་དོན་
རིག་པའི་སྐོལ་རྒྱུན་སྲུབ་པ་ཡོད་པ་འདི་དག་འགོ་
བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཅ་ཆེད་ཀྱི་ཆ་ཤིང་གི་ཆ་ཤིང་
ལེགས་ཤིང་། བོད་མི་ཚོར་རང་གི་མ་མེས་ནས་
བརྒྱུད་པའི་ཀྱུང་ཞོར་འདི་དག་སྲུང་སྐྱོབ་ཤིང་
འདོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་
དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པར་རང་གི་ཚོས་རིག་
གོམས་གཤིས་གོང་འཕེལ་གཏོང་འདོད་ཡོད།

མི་རིགས་མང་བའི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་
སྡེ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་ཤིང་སུ་མཉམ་སྡོད་
ཤིང་ན་བོད་མིར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དཔལ་འབྱོར་དང་
ཚན་རིག་གི་ཡར་རྒྱས་ལུགས་ཆེ་འགོ་བཞེན་པ་
འདི་དག་གིས་ཐོག་ཐོག་ཆེན་པོ་ཡོད་ཐུབ་པ་
ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་འདིའི་ནང་ཆ་ཤིང་སྐྱོང་རྒྱ་
དང་སྲུང་བུ་མཉམ་འདེགས་ཤིང་འདོད་པ་དང་
ཆབས་ཅིག་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
དོ་བོལ་དང་། ལེགས་བྱུང་། རྐྱེད་དོན་རྣམས་མ་
བརྒྱག་པ་ཤིང་རྒྱུད་དང་། གདོད་མ་ནས་བོད་རིགས་
འདུས་སྡོད་ཤིང་སའི་མཐོ་སྐྱང་བོད་ཀྱི་ད་ཅང་
འཛིག་སྲུང་བའི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉེན་ཚབས་མི་
བཟོས་པའི་འགན་སྲུང་ཡང་ཤིང་འདོད་ཡོད།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནས་སྡངས་ནི་
དམིགས་བསལ་གི་ཀྱུང་ཚོས་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་
དོས་འཛིན་རིམ་བརྒྱུད་དུ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ཐོས་
མཐུན་དོན་ཚན་བརྒྱུད་དུ་བྱུང་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་
ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་བྱིད་
རིམ་པའི་གསུང་བཤད་དང་སྲིད་བྱུས་ཁག་གི་ནང་
ཡང་གསལ་ཡོད། བོད་མིར་ལག་བརླུང་ཤིང་རྒྱུའི་
རང་སྐྱོད་གི་གནས་བབ་དང་སྐྱོམ་གཞི་གཏན་
འབེབས་ཤིང་སའི་གཞི་ཅ་དེ་དག་ལ་བརྒྱུད་དགོས།

ཅ་ཁྲིམས་ནང་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམིགས་
བསལ་ཁྱད་ཚོས་དང་དགོས་མཁོར་གཞིགས་པའི་
ཤུ་བཤངས་ཤེད་རྒྱུ་ལོ་གཞི་ཙམ་ལྟ་བུ་གསལ་ཡོད།

ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་ཀྱང་ནག་མི་

དམངས་ཚུལ་མཐུན་ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་སློབ་གཞིའི་ནང་
བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཡོང་བའམ་གནང་
རྒྱུ་ལྟགས་དམ་ཞི་ཞལ་གསལ་པོ་དང་ཚོག་ཐག་
ཚོད་པོ་མེད། ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་བཞེངས་
སྤྲོད་ལོ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་བཟུང་བཞི་དཔུ་ཁྲིད་ཉིང་ཞེས་
མིང་གིས་བོད་རང་བཙན་མ་གཏོགས་གནད་དོན་
གཞན་ཚང་མ་གྲོས་མོལ་གི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་
ཤེད་ཚོག་ཅེས་ནན་བརྗོད་གནང་བ་དང་ཡོངས་སུ་
མཐུན་པ་ཡིན། ར་ཚོས་ཀྱང་ནག་མི་དམངས་ཚུལ་
མཐུན་ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྲིན་བདག་དབང་ལ་བརྩེ་
བཀུར་ཤེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས། ར་ཚོའི་མེ་བར་ཀྱང་
ནག་མི་དམངས་ཚུལ་མཐུན་ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་བོད་
མིའི་གཅིག་ཀྱང་དང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་
རྒྱུང་ཤེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དབུས་གཞུང་གིས་
ངོས་འཛིན་དང་བརྩེ་བཀུར་ཆ་ཚང་གནང་བའི་མེ་
བ་ཡོད། དེ་ནི་ར་ཚོའི་བར་མི་མཐུན་པ་རྣམས་
མེལ་ཐབས་ཤེད་རྒྱུའི་གཞི་ཅ་དང་། ཀྱང་ནག་མི་
དམངས་ཚུལ་མཐུན་ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་པམ་
ཚུན་བར་ཚིག་བསྐྱེལ་()དང་། འཚམ་
མཐུན། བརྗོད་སྤྱད་བཙུན་ཡོང་བའི་ཉེར་ལེན་ཤེད།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ངོ་བོ་དར་རྒྱས་ཡོང་བར་འཇམ་སྐྱེད་སྤྱོད་
ཁྱད་པར་རྒྱལ་ཁབ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འགོ་སྤོང་དང་བརྗོད་
ནས་དཔལ་འཕྱོར་དང་། རྒྱ་ཚོགས། ཚབ་སྤྱོད་
བཙུན་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་རྣམས་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་
ཁྱད་ཚོས་ལ་བརྩེ་བཀུར་དང་གཅེས་སྤོང་ཤེད་པའི་
སློབ་མེད་ཡོང་བ་ཤེད་དགོས། དེ་རྣམས་ཡོང་བར་
བོད་མིའི་རང་སྤྱོད་རང་རྒྱུང་ཤེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་
ངོས་འཛིན་གནང་དགོས། དེ་ཡང་བོད་མི་རང་

ཉིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་། ཁྱད་ཚོས། གལ་
འགངས་བཙུན་དང་མཐུན་པར་བོད་རིགས་འདུས་
སྤྱོད་ཤེད་པའི་ས་ཁུལ་ཚང་མར་ཁྱབ་པ་ལག་
བརྗོད་ཤེད་དགོས།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བྱུང་དང་ངོ་
བོ་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་གཏོགས་གཞན་སུས་
ཀྱང་སྤྱད་སྤོང་ཤེད་ཐུབ་ཐབས་མེད་པས། བོད་
མི་ཚོས་རང་གིས་རང་ལ་རོགས་སྤོང་དང་། རང་
གི་ཡར་རྒྱས་རང་གིས་ཤེད་པ། རང་སྤྱོད་རང་
རྒྱུང་ཤེད་རྒྱུ་དང་། དབུས་གཞུང་དང་། རིང་ཚེན་
ཁག་རྒྱུངས་བཙུན་ནས་བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་
པའི་རོགས་རམ་དང་ལམ་སྟོན་སོགས་ཀྱི་དབར་
དོ་མཉམ་()བརྗོད་ཀྱི་གལ་ཆེ།

**བཞི་པ། བོད་མིའི་གཞི་ཙམ་དགོས་མཁོ།
རང་སྤྱོད་རང་རྒྱུང་ཤེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཁག
༡༥ རྒྱུ་ཡིག་()**

རྒྱུ་ཡིག་ནི་བོད་མིའི་ངོ་བོ་མཚོན་པའི་ཁྱད་ཚོས་
གལ་ཆེ་གོས་ཤེད། བོད་རྒྱུ་ཡིག་བོད་མིའི་བརྗོད་
སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་གཅོད་པོ་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ར་ཚོའི་
ཚོམ་རིག་དང་། རང་དོན་རིག་པའི་གསུང་རབ་
བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས། དེ་བཞིན་ཚོན་རིག་གི་ལས་
རིགས་བཙུན་ཆ་ཚང་རྒྱུ་ཡིག་དེའི་ཐོག་ཤིས་
ཡོད། བོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་ནི་ལེགས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་
དང་དོ་མཉམ་པའི་བརྗོད་སྤྱོད་རིག་པའི་གནས་ཚུང་
ད་ཅང་མཐོ་བ་མ་ཟད། ལེགས་སྤྱོད་ནས་བོད་རྒྱུ་
དུ་བརྒྱུར་སྐབས་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་འདི་བཞིན་མ་
ནོར་བར་བརྒྱུར་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡིག་གཅིག་པུ་དེ་
ཡིན། དེའི་དབང་གིས་འཇམ་སྐྱེད་ནང་རྒྱ་བརྒྱུར་
མང་གོས་དང་ལེགས་གོས་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད།
མཁས་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ཚོམ་རིག་ལྷན་གྲུབ་གོས་དང་
མང་གོས་ཀྱང་ཡིན་པར་བཞེད་ཀྱི་ཡོད། ཅ་ཁྲིམས་
དོན་ཚན་བཞི་པའི་ནང་མི་རིགས་ཚང་མར་“རང་
ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཡི་གེ་སྤོང་པ་དང་གོང་དུ་སྤེལ་

” རྒྱུའི་རང་དབང་འགན་སྲུང་བྱས་ཡོད།

བོད་མིས་རང་གི་རྒྱུ་ཡིག་ཤེད་སྤོང་
དང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་བོད་ཡིག་དེ་བོད་མིའི་
རྒྱུ་དང་ཡི་གེ་གཅོད་པོ་དེ་ཡིན་པས་བརྩེ་བཀུར་ཤེད་
དགོས། དེ་བཞིན་བོད་རིགས་རང་རྒྱུང་ས་ཁུལ་
ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་གཅོད་པོ་བོད་ཡིག་ཤེད་དགོས།

རྒྱ་ཁུལ་འདི་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་
དང་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་པའི་ནང་གུ་ཡངས་པའི་སློབ་མ་
ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པའི་“མི་རིགས་རང་རྒྱུང་ས་
གནས་ཀྱི་རང་རྒྱུང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་
གར་ཐུན་མོང་དུ་སྤོང་པའི་རྒྱུ་ཡིག་གཅིག་གམ་ཁ་
གས་སྤོང་རྒྱ།” ཞེས་དང་། མི་རིགས་ས་གནས་
རང་རྒྱུང་བཙུན་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་པའི་ནང་“ས་
གནས་དེ་གའི་མི་རིགས་ཁག་ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་
རྒྱུ་ཡིག་ཤེད་སྤོང་དང་དར་རྒྱས་སུ་གཏོང་བའི་རང་
དབང་”འགན་སྲུང་བྱ་རྒྱ།” ཞེས་གསལ་ཡོད།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་རྒྱུ་ཡིག་
གཅོད་པོ་བོད་ཡིག་ཤེད་རྒྱུ་དང་འདྲ་བར་མི་རིགས་
ས་གནས་རང་རྒྱུང་བཙུན་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་
སོ་དུག་པའི་ནང་རང་རྒྱུང་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱོད་
གཞུང་ལ་སློབ་གསོའི་ཐང་“སློབ་ཁྲིད་ཤེད་པའི་
རྒྱུ་ཡིག་ས། སློབ་གྲྭ་པ་རྒྱུ་ཐབས་སོགས་གཏན་
འཁེབས་”ཐག་གཅོད་ཤེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད་
པར་གསལ་ཡོད། དེའི་གོ་དོན་ནི་སློབ་ཁྲིད་རྒྱུ་
ལམ་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་བོད་ཡིག་ཤེད་རྒྱུའི་རྒྱ་བའི་ས་
འཛིན་ཤེད་ཀྱི་ཡོད།

༡༦ ལེགས་བྱུང་། ()
མི་རིགས་ས་གནས་རང་རྒྱུང་ཤེད་རྒྱུའི་གཞི་ཙམ་
དམིགས་ལུ་ལེ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ལེགས་
བྱུང་སྤྱད་སྤོང་ཤེད་ཆེད་ཤེད། དེར་བརྗོད་རྒྱ་ནག་
མི་དམངས་ཚུལ་མཐུན་ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་དོན་
ཚན་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་དང་། བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བདུན།
བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དགུ དེ་བཞིན་དུ་མི་རིགས་ས་

གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སྲུང་ཅུ་
 སོ་བཅུད་བཅས་ཀྱི་ནང་ལེགས་ཤུངས་སྐྱོབ་
 རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་ནང་དོན་འཁོད་ཡོད། བོད་མིའི་ལེགས་
 ཤུངས་ཅི་བོད་མིའི་ཚོས་དང་། སྐྱོབ་རྒྱུ་ན། སྐད་
 ཡིག་ རོ་བོ་བཅས་དང་འབྲེལ་ལམ་དམ་ཟབ་ཡོད།
 ད་ལྟོའི་ཆར་ལེགས་ཤུངས་དེར་རིམ་པ་སྐྱ་ཚོགས་
 ཐོག་དཀར་འཕེལ་ཚབས་ཆེན་འཕུད་བཞིན་ཡོད།
 བོད་མི་རྒྱལ་མི་རིགས་མང་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་
 རག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཉམ་
 རྒྱུན་ཤུད་ཀྱི་ཡོད་ལྟར་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་
 འོས་འཚམས་སྤུང་པའི་སྐོར་ལོ་ལོ་བོད་མིའི་ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་ལེགས་ཤུངས་སྤུང་སྐྱོབ་ཤུད་དགོས།
༡༥ ཚོས་ལུགས། ()
 ཚོས་ལུགས་ནི་བོད་མིའི་གཞི་རྒྱུ་ལོ་གནད་དོན་ཡིན་
 པ་དང་། རང་ཚོས་ཞི་བའི་འོ་བོ་དང་འབྲེལ་
 བ་དམ་ཟབ་ཡོད། ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་འཕྲུགས་དང་སྤྱི་
 ཀྱི་སྤྱི་གཞི་འཕྲུགས་ (Church and State) གཉིས་
 ཐུན་ཤུད་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་ཚོས་ངོས་
 འཛིན་ཤུད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་དབང་གིས་ཚོས་
 ལ་དང་པ་ཤུད་མཁན་ཚོའི་རང་དབང་དང་ཉམས་
 ལེན་ལ་དོ་སྐྱོབ་མི་འགོ་བཤུད་དགོས། བོད་མི་
 ཚོར་ཚོས་དང་རང་དབང་དང་བསམ་སྐྱོབ་རང་
 དབང་མེད་ན་གང་ཟག་སྐྱེར་རམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་
 རང་དབང་གཞན་ཀྱི་སྐྱོར་བསམ་སྐྱོབ་གཏོང་བུ་
 ཐབས་མེད། ཅ་ཁྲིམས་ནང་ཚོས་ལུགས་དང་ཚོས་
 ལུགས་ཀྱི་ཤུད་སྐོར་ཁག་སྤུང་སྐྱོབ་ཤུད་རྒྱུའི་གལ་
 འགངས་ངོས་འཛིན་གནད་ཡོད། དོན་ཚན་སྲུང་
 ཅུ་སོ་དྲུག་པའི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུལ་མི་ཚང་
 མར་ཚོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་འགན་སྲུང་
 བྱས་ཡོད། སྲུང་ཀྱང་གང་ཟག་ཤུད་བྲག་པར་ཚོས་
 ལ་དང་པ་ཤུད་པ་འཕམ་དང་པ་མི་ཤུད་པའི་གཞོན་
 ལུགས་སྤུང་མི་ཚོགས་ ཚོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཉེ་རིང་ཤུད་ཚོགས་གི་མེད།

ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་འདི་དག་རྒྱལ་
 རྒྱུའི་ཚད་གཞི་དང་མཐུན་པའི་འབྲེལ་བཟོ་ཤུད་
 ར་དང་པ་ཤུད་སྤྱི་གས་སམ་ཉམས་ལེན་ཤུད་རྒྱུ་
 རྒྱལ་ཀྱང་ཚོས་དང་རང་དབང་ནང་ཚུད་ཀྱི་ཡོད།
 རང་དབང་དེའི་ནང་ནང་ཚོས་ཀྱི་སྐོར་རྒྱུན་གཞིར་
 བཟུང་དགོན་པ་འཛིན་སྐྱོང་ཤུད་རྒྱུ་དང་། བཟུང་
 པ་སྐོབ་གཉེར་ཤུད་རྒྱུ་ ལུ་བཅུ་རྒྱུ་ཁ་གཤམ་
 དང་ལོ་ཚད་ཇི་དགོས་ཚོས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཞིར་
 བཟུང་འཕྲེལ་ཞུགས་ཚོགས་གི་ཡོད། མང་ཚོགས་
 ལ་ཚོས་བཟང་དང་དབང་བསྐྱར་སོགས་ཀྱི་ཤུད་
 སྐོར་ཁག་ཀྱང་རང་དབང་འདིའི་ནང་ཚུད་ཡོད་པས།
 ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་བཏང་ཤུད་སྐོར་དེར་ན་ཟུ་སྐོབ་བར་
 ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། དགོན་སྤེའི་འཛིན་སྐྱོང་། ཡང་
 སྤྱི་དོས་འཛིན་ཤུད་སྤྱི་གས་བཅས་ཀྱི་ནང་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱིས་ཐེ་བུས་ཤུད་རྒྱུ་མེད།
༡༦ བསམ་ཡོན། ()
 དབྱས་གཞུང་གི་བསམ་རིག་ལས་ཁུངས་དང་མཉམ་
 འབྲེལ་ཐོག་བོད་མི་རང་བྱུང་ལོན་ལམ་ལུགས་
 བཟོ་རྒྱུ་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཤུད་རྒྱུའི་བོད་མིའི་མངོན་
 འདོད་དེ་ཅ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་སྐོབ་གསོའི་
 ཐབས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཡིན།
 ཚོན་རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བར་
 མཉམ་ཞུགས་ཆ་གས་ལྡང་རྒྱུའི་མངོན་འདོད་ཡང་
 དེ་བཞིན་རེད། དེ་དབྱས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོན་རིག་གི་
 ཡར་རྒྱས་ནང་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་
 དང་། སེམས་དངོས་རིག་པ། འཛིན་ཞེན་ཆགས་
 ཚུལ། སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་ཐབས་བཅས་
 ལ་མན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་རི་
 ཚོར་འགོ་བཞེན་པ་དང་ཚོས་མཐོང་བུ།
 ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་
 ཡུལ་མིར་སྐོབ་གསོའི་མཐུན་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུའི་
 འགན་ཁུར་ཆ་ཚང་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ལྡང་དགོས་པ་
 དང་། དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པའི་དྲུག་པའི་མི་

རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་
 ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གའི་སྐོབ་གསོ་ལྷ་
 གཞག་རྒྱལ་ལ་རང་བདག་གི་སྐོར་ལོ་དམ་
 ཤུད་རྒྱུ་ལོ་འཁོད་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་
 སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སྲུང་ཅུ་སོ་དྲུག་པའི་
 རང་ཡང་ལྷ་གྲུབ་དེ་ཉིད་གསལ་ཡོད།
 ཐག་གཅོད་རིམ་པའི་ཐོག་རང་སྐྱོང་གི་
 དབང་ཆའི་ཚད་གཞི་གསལ་བོ་མེད་ལྟར་ལས་ཚན་
 བཟོ་ཤུད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བོད་མི་ཚོར་བོད་མི་
 རིགས་ཀྱི་སྐོབ་གསོའི་ཐབས་ལུ་དོན་མཚུངས་པའི་
 རང་སྐྱོང་ལག་བཟུར་ཤུད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་
 ཤུད་རྒྱུ་ཅ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་ལྷ་
 གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཡིན།
 ཚོན་རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ནང་
 མཉམ་ཞུགས་དང་ཆ་གས་ལྡང་རྒྱུའི་རེ་འདུན་
 ཡང་ཅ་ཁྲིམས་ (དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པའི་དྲུག་
 བཅའ་ཁྲིམས་ (དོན་ཚན་སྲུང་ཅུ་སོ་དྲུག་
 རང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ལ་ཚོན་རིག་དང་ལག་རྩལ་
 ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་གསལ་
 པོ་བྱས་ཡོད།
༡༧ ཁོར་ལུག་སྤུང་སྐྱོབ།
 བོད་ནི་ཨི་གི་ཡའི་ཚུ་བོ་ཆེ་ཁག་རྒྱལ་ཀྱི་འབྲུང་
 ཁུངས་ཡིན། དེ་བཞིན་འཛམ་སྐྱིད་གི་རི་བོ་མཐོ་
 ཤོས་དང་། མིའི་འགོ་བསམ་རིག་སྐྱོང་མེད་པའི་གཏོར་
 དངོས་དང་ནགས་གསེབ་ཀྱིས་སྤུག་པའི་ས་རྒྱ་ཡངས་
 ཤིང་། འཛམ་སྐྱིད་གི་ས་སྐྱར་མཐོ་ཤོས་དེ་རེད།
 དེ་འདྲའི་ཁོར་ལུག་སྤུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་
 སྐོབ་ནི་བོད་མི་ཚོས་མི་དང་དྲུད་འགོ་དཔེ་བཞེད་
 པར་སེམས་ཅན་ཀྱན་ལ་གཞོན་འཚོ་སྤང་བ་དང་
 གཞན་ཀྱི་ཚོ་སྐོབ་ལ་བརྟེན་བཟུར་ཤུད་པའི་སྐོབ་རྒྱུན་
 ལས་ཤུང་བཞིག་རེད། བོད་ནི་རང་བཞིན་འབྲུང་
 པའི་ཁོར་ལུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནང་ཚུད་ཐོས་
 སྲུང་སོང་པའི་ཅ་ཁྲིམས་གཅོད་ཞིག་རེད།

ད་ལྟོ་ཆར་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཁོར་
ཡུག་ལ་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཐབས་མེད་པའི་གནོད་
འཚེ་ཕོག་གི་ཡོད། དེ་དག་གི་ཤུགས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
གཙོ་བོ་ཙུ་ཐང་དང་། ཞིང་ས། ཉགས་གསེབ།
རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས། རི་རྒྱུ་ས་སྟོན་ཆགས་བཅས་ཀྱི་
ནང་གསལ་པོ་མཐོང་ཚོས་སུ་ཡོད།

དེ་འདྲ་སོང་ཅང་མི་རིགས་ས་གནས་
རང་སྤོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཞེ་མེད་དང་།
རྒྱ་གར་གཞིར་བཟུང་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཁོར་ཡུག་
སྤང་སྤོང་གི་ལམ་སྟོན་དང་མཐུན་པར་ཁོར་ཡུག་
སྤང་སྤོང་གི་སྲིད་བྱས་བཟོ་རྒྱ་དང་འཛིན་སྤོང་
ལྟར་སྤོང་སྤོང་བྱས་ཐབས་ཀྱི་ཡོད།

༡༥། རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་ལེན་སྤོང་ལྟར་སྤོང་སྤོང་སྤོང་སྤོང་

ཅ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤོང་བཅའ་
ཁྲིམས་ནང་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་རང་བྱུང་
ཐོན་ཁུངས་སྤང་སྤོང་བྱས་གཉེན་ལྟར་སྤོང་སྤོང་
ཐབས་རང་སྤོང་ས་ཁུངས་ཀྱི་རང་སྤོང་ལས་ཁུངས་
ནས་ཆ་གསུང་རྒྱུ་ལྟར་གདོང་འཛིན་བྱས་ཡོད།
(མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་
ལུ་ཚ་བུ་ནང་། ཉི་ལུ་ཚ་བུ་དང་། བཞི་བཟུ་ཞེ་མེད། འུག་
ཚུ་རེ་འུག་ དེ་བཞིན་དུ་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཟུ་དང་བཅོ་
བཟུ་དང་པོའི་ནང་། “མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤོང་གི་ཁེ་སྤོང་
ལ་རྩ་དོན་ལྟར་སྤོང་སྤོང་” ཞེས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།) མི་
རིགས་ས་གནས་རང་སྤོང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རང་
སྤོང་ས་ཁུངས་ནས་གིང་ནགས་དང་ཅ་ཐང་སྤང་
སྤོང་དང་དར་སྤོང་ལྟར་སྤོང་གལ་འགངས་ངོས་
འཛིན་དང་(དོན་ཚན་ཉི་ལུ་ཚ་བུ་ནང་།) “ས་གནས་དེ་
གསུང་ཐོན་སྤོང་ལྟར་སྤོང་ལྟར་སྤོང་ལྟར་སྤོང་
ཁུངས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་སྤོང་སྤོང་སྤོང་སྤོང་ལྟར་
དང་མཐུན་པའི་སྤོང་སྤོང་སྤོང་སྤོང་ལྟར་སྤོང་
དག་ལེན་སྤོང་སྤོང་བྱས་ཚོག་” ཅས་གསལ་
ཡོད། (དོན་ཚན་ཉི་ལུ་ཚ་བུ་ནང་།)

ས་ཁོང་བདག་དབང་ནི་རང་བྱུང་ཐོན་

ཁུངས་དང་། ཁུངས་དང་ཡོང་འབབ་ཀྱི་དཔལ་
འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ལྟར་མང་གཞི་ཆགས་
ཡོད། དེར་བཞེན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དབང་བའི་ས་
མ་ཡིན་པ་ཚང་མ་བོགས་མ་གཏོང་བའམ་བརྗེ་
བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུ་ཁྲིམས་མཐུན་དབང་ཚད་རང་
སྤོང་སྤོང་སྤོང་གི་མི་རིགས་ཁོར་ཡུག་དགོས་རྒྱ་
གལ་ཚེན་པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
ཡར་རྒྱས་འཆར་གཞི་དང་མཐུན་པར་རང་སྤོང་
ས་གནས་ལ་རང་དབང་གི་སྤོང་སྤོང་ཡར་རྒྱས་
འཆར་གཞི་བཟོ་བཏོད་དང་ལག་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུ་
ཐོབ་ཐང་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

༡༦། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་ཚོང་འབྲེལ།

བོད་ཀྱི་ས་ཁུངས་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ནི་
དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད། དཔལ་འབྱོར་གི་ཆ་
ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུངས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉེ་དམངས་རྒྱུ་
མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་རྗེས་ལུས་ཆེ་གོས་གསུ་
གཅིག་རེད།

ཅ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྤོང་གི་ལས་ཁུངས་
ལ་ས་གནས་ཀྱི་ཁུངས་དང་དགོས་མཁོ་རྒྱ་
གཞིགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་
ཐང་གལ་ཚེད་ཆ་གསུང་རྒྱུ་ལྟར་སྤོང་སྤོང་
བྱས་ཡོད། (ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཟུ་དང་བཅོ་བཟུ་
དང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་
ཉི་ལུ་ཚ་མེད།) དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་འབྱོར་དོན་མཁོ་དང་
འཛིན་སྤོང་ལྟར་སྤོང་རང་སྤོང་གི་རྩ་བུ་ལྟར་
ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། (ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཟུ་དང་
བཟུ་བུ་ནང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤོང་བཅའ་ཁྲིམས་
དོན་ཚན་སུ་མ་ཚུ་སྟོན་གཉིས།) གཞན་ལང་རང་སྤོང་
ས་ཁུངས་ཁག་གི་ཡར་རྒྱས་མཁོ་གསུ་ལྟར་ཡོང་ཆེད་
རྒྱལ་ཁབ་ནས་དཔལ་འབྱོར་རིགས་རམ་དང་མཐུན་
འབྲུར་བྱེད་དགོས་པའང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།
(ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཟུ་དང་ཉི་ལུ་ཚ་གཉིས་དང་། མི་རིགས་
ས་གནས་རང་སྤོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ལུ་ཚ་གཉིས།)

དེ་མཚུངས་མི་རིགས་ས་གནས་རང་
སྤོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུ་མ་ཚུ་སྟོན་གཅིག་པའི་
ནང་བོད་རྒྱ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན་
པའི་རང་སྤོང་ས་ཁུངས་རྒྱུ་སྤོང་རྒྱལ་དང་
མཉམ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ས་མཚམས་ཚོང་འབྲེལ་
གཉེན་ཚོག་པའང་གསལ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
དང་མཉམ་ལེགས་བྱུང་དང་། ཚོས་ལུགས། མི་
རིགས། དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཐུན་མོང་
གི་ཁུངས་ཡོད་མཁན་བོད་མི་ཚོར་རྩ་བུ་དེ་
ནི་དེ་ཅང་གལ་འགངས་ཅན་ཞིག་རེད།

དཔལ་འབྱོར་དང་། ཞིང་ཚོན་ཁག་གི་
རོགས་སྐྱོར་བྱས་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཐོགས་
ཡོད་ནའང་། ཉགས་སྤོང་བོད་རིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་རང་
རྒྱ་མི་འཕེར་བ་གཞན་ལ་བཞེན་དགོས་ཆགས་ན་
གཞོན་སྤོང་ཆེ་བས་བོད་རིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་དཔལ་
འབྱོར་རང་འཛོལ་བུ་བཟོ་རྒྱུ་རང་སྤོང་གི་
དམིགས་ལུགས་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

༡༧། མང་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན།

ཅ་ཁྲིམས་ནང་མང་ཚོགས་ལ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་
སྤོང་བཅོས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་འགན་
རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཐང་དགོས་པ་གསལ་ཡོད། (ཅ་
ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ལུ་ཚ་གཅིག) ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་
བཟུ་དང་བཟུ་དགུའི་ནང་དེ་ནི་རང་སྤོང་ས་གནས་
ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། མི་
རིགས་ས་གནས་རང་སྤོང་བཅའ་ཁྲིམས་(དོན་ཚན་
བཞི་བཟུ།) ནང་ས་གནས་མི་རིགས་རང་སྤོང་ས་
ཁུངས་ཀྱི་རང་སྤོང་ལས་ཁུངས་ནས་ “རང་ཐག་
རང་གཅོད་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གི་སྤོང་བཅོས་འཕྲོད་
བསྟེན་གྱི་བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་འཆར་
གཞི་བཟོས་ཐོག་དང་རབས་ཀྱི་སྤོང་དཔུང་དང་མི་
རིགས་ཀྱི་སྟོན་རྒྱན་དཔུང་གོང་དུ་སྤོང་” རྒྱུ་
ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

གོང་འཁོད་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་གི་

ལེགས་ལྟོས།) རང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

**ལྔ་པ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་
ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་རྣམས་གཅིག་
ཟུར་གྱི་འཛིན་རྒྱུ་དགོས་པ།**

གོང་གསལ་ཡོད་མིའི་གཞི་རྒྱུ་དེ་དགོས་མཁོ་རྣམས་
ཀྱི་ཐོག་རང་རྒྱུ་ལག་ལེན་བྱེད་དེ་བོད་མིའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ལེགས་བྱང་། རང་
དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་རྣམས་སྤུང་སྲོབ་དར་
སྤེལ་གཏོང་བའི་སློབ་ཞུས་བོད་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཡོང་
བ་བྱེད་པར་ད་ལྟོ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རང་རྒྱུ་གི་གནས་པར་སྤྲད་པའི་
བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཚང་མ་རང་རྒྱུ་འཛིན་རྒྱུ་
གཅིག་གི་འོག་ཚུད་པ་བྱེད་དགོས། དེ་ཡོད་འཛིན་
རྒྱུ་གི་དབྱེ་བ་འདི་ས་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་ནག་མི་
དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱང་ས་དང་ཞིང་
ཆེན་མང་པོའི་ནང་འཛིན་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལྟར་སྤེལ།
དུམ་བུར་ཁ་གྲུས་པ་དང་། ཡར་རྒྱས་དོ་མཉམ་མི་
ཡོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་བོད་མིའི་
ཐུན་མོང་གི་ངོ་བོ་དང་། ལེགས་བྱང་། རང་དོན་
རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་བཅས་པ་སྤུང་སྲོབ་དར་སྤེལ་
གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ལུས་པ་ཉམས་ཤུག་གཏོང་གི་ཡོད། མྱིད་
བྱུས་འདི་ས་མི་རིགས་གཅིག་ཟུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྩེ་
བཀུར་བྱེད་རྒྱུ་འོ་ཚབ་དུ་མི་རིགས་ཁ་བྱལ་དང་།
བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གཅིག་ཟུར་ངོ་བོ་ལ་འགོག་རྒྱུ་
དང་རང་རྒྱུ་གི་དགོངས་དོན་རྩིས་མེད་གཏོང་
གི་ཡོད། གངས་ཉུང་མི་རིགས་གཅི་བོའི་བྱས་གཞན་
ལུ་གུར་དང་མོག་རིགས་རྣམས་ལལ་ཆེར་ཆ་ཆང་
སོ་སོའི་རང་རྒྱུ་རྒྱུ་དམ་གཅིག་གི་ནང་འཛིན་
རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། བོད་རིགས་རྣམས་གངས་
ཉུང་མི་རིགས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་མང་པོ་ཡིན་པ་
ལྟར་གནས་ཡོད།

ད་ལྟོ་ཆར་རང་རྒྱུ་གི་གནས་པར་འདྲ་
མིན་འོག་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྒྱུ་འཛིན་

རྒྱུ་དེ་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཅ་ཞིག་སྤོང་
ཚན་བཞི་པའི་ནང་གསལ་བའི་ལྟ་བུ་དང་ཡོངས་
སྤེལ་མཐུན་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་རྒྱུ་
བཅའ་ཞིམས་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་ཡང་
“གངས་ཉུང་མི་རིགས་སོ་སོ་འདུས་སྡེད་བྱེད་སའི་
ས་གནས་ཁག་ཏུ་ས་ཁོངས་རང་རྒྱུ་དངོས་སུ་བྱ་
རྒྱ།” ཡིན་པ་འཁོད་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་
རང་རྒྱུ་གི་བཅའ་ཞིམས་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་
རང་རྒྱུ་གི་ལམ་ལུགས་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་
ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་
གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གཞི་རྒྱུ་འཛིན་བྱས་ཡིན་པ་དང་།
“རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་བྱེད་གཅིག་ཟུར་འོག་ གངས་
ཉུང་མི་རིགས་ཁག་འདུས་སྡེད་བྱེད་སའི་ས་ཁོངས་
རང་རྒྱུ་དངོས་སུ་བྱས་ནས་རང་རྒྱུ་ལས་ཁུངས་
བརྒྱུས་ཏེ་རང་རྒྱུ་བྱེད་དབང་ཡོངས་སུ་རྒྱུད་རྒྱ་
དེ་ཡིན། མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་རྒྱུ་དངོས་སུ་
བྱེད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གངས་ཉུང་མི་
རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་
དོན་བདག་རྒྱུད་བྱེད་དབང་ཡོངས་སུ་རྒྱུད་པར་བརྩེ་
འཛིན་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དགོངས་
དོན་མཚོན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་
བར་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྦྲིལ་ཡོང་བ་མཐུང་
འབྲངས་དང་། མི་རིགས་ཁག་ལྟར་དུ་དར་རྒྱས་སྤྲོད་
སུམ་ཆེ་ཚོགས་ཡོང་བ་མཐུང་འབྲངས་བྱེད་པའི་ཅ་
དོན་མཚོན་ཡོད།” ཅས་འཁོད་ཡོད། (མི་རིགས་
ས་གནས་རང་རྒྱུ་བཅའ་ཞིམས་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱེད་།)

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
ནང་བོད་མི་རྣམས་ལ་རང་རྒྱུ་བྱེད་རྒྱུ་འོ་ཚབ་ཐང་
དེ་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་ཁབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དོན་
ཕན་ལྡན་པའི་རང་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་རྒྱུ་ཡིན་པ་གསལ་
པོ་རེད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་རྒྱུ་གི་བཅའ་
ཞིམས་ནང་མི་རིགས་རང་རྒྱུ་གི་ས་མཚམས་
བརྒྱུར་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཡོད་མྱིད་པའི་ལྟ་བུ་དངོས་

འཛིན་བྱས་ཡོད། ཅ་ཞིག་སྤོང་གསལ་བའི་རང་
རྒྱུ་གི་གཞི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་ཡོངས་བཟུང་བོད་མིའི་
གཅིག་ཟུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྩེ་བཀུར་དགོས་པའི་
མངོན་འདོད་དེ་ཡོངས་སུ་ཞིམས་མཐུན་ཡིན་པ་ཅོམ་
མ་ཟད། དེའི་ཆེད་འཛིན་རྒྱུ་བརྒྱུར་བཅོས་བྱེད་
དགོས་ཁག་ཀྱང་ཅ་ཞིག་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་འགལ་གྱི་
མེད་པ་དང་། དངོས་སུ་དེ་ལྟར་བྱས་པའང་མང་
པོ་བྱུང་ཡོད།

དྲུག་པ། རང་རྒྱུ་གི་ངོ་བོ་དང་རྒྱུ་མ་གཞི།

རང་རྒྱུ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་བྱུང་མིན་གོང་
གསལ་རང་རྒྱུ་བྱེད་སའི་གནད་དོན་འདི་དག་ཐང་
བོད་མིའི་རང་རྒྱུ་དང་རང་སྲིད་རང་རྒྱུ་བྱེད་
རྒྱུ་འོ་ཚབ་གཞི་དང་བྱེད་ཐབས་ག་འདྲ་ཞིག་རྒྱུད་མིན་
ལ་རག་ལུས་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་བསམ་ཞིབ་བྱེད་
དགོས་པ་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དམིགས་བསམ་ལ་གནས་
ལྟར་དང་གཞི་རྒྱུ་དེ་གོས་མཁོར་འཚམས་པའི་
རང་རྒྱུ་གི་ཞིམས་ལུགས་བཟོ་རྒྱུ་དང་ལག་བརྒྱར་
བྱེད་སྒྲིགས་ཇི་འགལ་དེ་རེད།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་རྒྱུ་ལག་
བརྒྱར་བྱེད་པའི་ནང་བོད་མི་སོ་སོའི་དགོས་མཁོ་
དང་ཁུངས་ཆོས་དང་འཚམས་པའི་ས་གནས་གཞུང་
དང་། གཞུང་གི་སློབ་འཇུག་ཁག་ དེ་བཞིན་
ལས་ལུགས་བཅས་བཟོ་རྒྱུ་འོ་ཚབ་ཐང་ཡང་ཚུད་
ཡོད། རང་རྒྱུ་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་འཐུས་
མི་ཚོགས་ཆེན་ལ་ས་གནས་ནང་ཁུལ་གྱི་གནད་
དོན་ཆང་མའི་(རང་རྒྱུ་གི་གནད་དོན་གོང་དུ་གསལ་
བ་རྣམས་ལ་གོ) ཐོག་ཞིམས་བཟོ་རྒྱུ་དབང་ཆ་དང་།
རང་རྒྱུ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་ལག་
བརྒྱར་དབང་ཆ་དང་རང་དབང་གི་སློབ་ཞུས་ཐག་
གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་དབང་ཆ་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན།
དཔུས་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་
མཁུན་ཁོངས་ངོ་ཚབ་ཡོད་པ་དང་དོན་རྒྱུད་ལྡན་
པའི་ཆ་གས་བྱང་རྒྱུ་ཡང་རང་རྒྱུ་ནང་ཚུད་ཀྱི་

ཡོད། རང་སྐྱོང་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བར་གྱིས་
བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུ་ལེན་ལམ་ལུགས་ཅན་དང་།
ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་ཉེ་བོ་ལམ་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་
ཕན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་དབུས་དང་ས་
གནས་གྱི་གཞུང་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་
ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་ལེན་ལམ་ལོད་དགོས།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་
ཆ་རྒྱུན་གལ་ཆེ་བོས་གཅིག་ཉེ་ཅུ་སྒྲིམས་དང་
སྒྲིམས་ཡིག་གཞན་ནས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་སྦྱང་
པའི་དབང་ཆ་དང་ལས་འགན་རྣམས་སྟོབས་
གཅིག་གྲུང་པའི་དོན་ནས་ཚུལ་མེད་དམ་བཟོ་
བཅོས་མི་ཚོགས་པའི་འགན་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད།
དེའི་གོ་དོན་ནི་དབུས་དང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་གྱི་
གཞུང་གི་ཡིན་པུ་སྟོབས་གཞན་གྱི་བཀའ་འབྲེལ་
མེད་པར་སྟོབས་གཅིག་གྲུང་པའི་དོན་ནས་རང་
སྐྱོང་གི་གཞི་རྒྱ་ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལ་འགྲུབ་བཅོས་
གཏང་མི་ཚོགས་པ་དེ་རེད།

པོད་དང་པོད་མིའི་གནས་སྤངས་དང་
དགོས་མཁོར་འཚམས་པའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་
རང་སྐྱོང་གི་ཁྲུབ་ཚད་དང་ཁྲུབ་ཚུལ་རྣམས་ཚ་
སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལྷག་(མི་རིགས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དགུ་ཡི་ནང་གསལ་
ཡོད།)ནང་གསལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་གཞིར་བཟུང་རང་
སྐྱོང་བྱེད་སྟོབས་ཀྱི་སློབ་ཡིག་ནང་འབྲེལ་བཟོ་
ཞིབ་ཐུབ་པ་དུས་དུས་ཡང་ལྔ་ཡན་པོད་པོད་འོས་
འཚམས་བྱུང་ན་དེའི་ཆེད་ལུ་སྐྱོབ་སྟོབས་ཡིག་གཏན་
འབེབས་བྱེད་ཚོགས་ ཚ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་སྐབས་ལུ་སོ་
གཅིག་ཐེ་བའི་ཚ་སྒྲིམས་ནང་རྒྱུ་ཁྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་
ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་། ཚུལ་སྤྲོད་ལམ་
ལུགས་ལ་བཅུ་དགུར་བྱེད་པའི་སྐོར་ནས་པོད་ལུ་པོད་
དམིགས་བསལ་གནས་བབ་ཡོད་མཁེལ་ལ་
དམིགས་བསལ་གནས་བབ་དང་འཚམས་པའི་གྲ་
བགདས་བྱེད་རྒྱུ་ཆ་རྒྱུན་གསལ་ཡོད།

ཚ་སྒྲིམས་ལེལ་གསུམ་པའི་ས་བཅད་ལྷག་
པའི་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལ་རང་སྐྱོང་
གི་གཞུང་དང་། སྒྲིམས་བཟོའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་
དོན་འཛིན་བྱེད་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཚ་སྒྲིམས་དོན་
ཚན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལྷག་ནང་(མི་རིགས་ས་གནས་རང་
སྐྱོང་བཅའ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དགུ་ཡི་ནང་ཡང་གསལ་
ཡོད།) “ས་གནས་དེ་གའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཚབ་སྟོན་
དང་། དཔལ་འབྱོར་། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་ཁྲུང་
ཚོས་ལ་གཞིགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་སློབ་ཡིག་” གཏན་
འབེབས་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆའི་སྐོར་འཛིན་ཡོད། དེ་
མཚུངས་ཚ་སྒྲིམས་ནང་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་
འཛིན་སྐྱོང་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དང་།

(ཚ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལྷག་ནས་བརྒྱ་དང་ཉེ་གུ་
བར།) དེ་བཞིན་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་
གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པར་དབུས་
གཞུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་གོང་མའི་
སྒྲིམས་དང་སྤྲོད་བྱས་རྣམས་ས་གནས་སོ་སོའི་
གནས་ཚུལ་དངོས་ལ་གཞིགས་ནས་གྲུབ་གྲུབ་ས་
ལག་བསྟར་ཚོགས་པའི་དོན་འཛིན་བྱས་ཡོད།
(ཚ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅོ་ལྔ་།)

གོང་འཛིན་སྒྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་འདི་དག་
གིས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་
དབང་ཆ་དང་ལ་འགོག་རྒྱུ་དེས་ཅན་བཟོ་སྤྲོད་ན་ལང་།
ཚ་སྒྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ལ་ས་གནས་ཀྱི་
དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པའི་སྒྲིམས་བཟོ་རྒྱུ་དང་།
སྤྲོད་བྱས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱ་བྱུང་དོན་འཛིན་
བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་དག་དབུས་གཞུང་ཐེ་བས་
ལས་ཁུངས་གཞན་གྱིས་གཏན་འབེབས་དང་མི་
མཐུན་པའང་ཡོང་ཚོགས་ཚུལ་གསལ་ཡོད།

ང་ཚོས་གསལ་འདོན་བྱས་པ་རྒྱར་པོད་
མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་ཚ་སྒྲིམས་སུ་གསལ་བའི་
རང་སྐྱོང་གི་རྒྱ་བྱུང་དང་གྲུ་ཡངས་པོའི་སྐོར་ནས་
མཐུན་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་རྒྱ་

གྲུབ་དེ་དག་དོན་འབྲེལ་ཡོང་བར་ད་ལྟོའི་ཆར་
དཀའ་ངལ་སྒྲུ་ཚོགས་ཀྱི་དབང་གིས་འགོག་རྒྱུ་ན་
ནམ། ལུས་མེད་བཟོས་ཀྱི་ཡོད།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་བྱེད་
པར་དཔེ་རྣ་དབང་ཆ་ཆ་བགོས་དང་། དེ་བཞིན་
དབུས་དང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་གཞུང་གཉིས་བར་
གནད་དོན་བྱུང་པའི་ཐོག་སོ་སོའི་ལས་འགན་ཆ་
བགོས་གསལ་བོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟོའི་ཆར་དེ་
འདྲའི་གསལ་ཁྱེད་པ་མ་ཟད། རང་སྐྱོང་ས་གནས་
ཀྱི་སྒྲིམས་བཟོའི་དབང་ཆ་དང་གཏན་མ་འཁེལ་བ་དང་
འགོག་རྒྱུ་ཆ་བས་ཆེ་ཡོད་ལུས་རེད། དེར་བརྟེན་
སྟོབས་གཅིག་ནས་ཚ་སྒྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་
ལ་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་སྒྲིམས་བཟོ་རྒྱུའི་
དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་དོན་འཛིན་བྱས་ཡོད་
ཀྱང་། དེ་དག་ཚ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལྷག་
གཞིར་བཟུང་དབུས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་མཐོ་བོས་
རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཇུག་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་
ནས་བཀའ་འབྲེལ་འཐོབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྟེ་རྣམས་རང་
སྐྱོང་གི་རྒྱ་བྱུང་འདི་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་
འགོག་རྒྱུ་བཟོས་ཀྱི་ཡོད། དེས་སུ་དེ་འདྲའི་
བཀའ་འབྲེལ་དགོས་པར་འཛིན་པ་དེ་རང་སྐྱོང་ས་
གནས་ཀྱི་མི་དམངས་འཇུག་མི་ཚོགས་ཆེན་ཁོ་ན་
རེད་འདུག རྒྱ་ནག་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་ཞིང་ཆེན་སོ་སོའི་མི་དམངས་འཇུག་མི་
ཚོགས་ཆེན་དུལ་མ་ཁག་(རང་སྐྱོང་མ་ཡིན་
པ།) ལ་དེ་འདྲའི་བཀའ་འབྲེལ་དགོས་ཀྱི་མེད་པ་
མ་ཟད། གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་སློབ་ཡིག་རྣམས་
རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཇུག་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་
ལ་ཐོ་འགོད་ཆེད་སྒྱུར་གསན་ཅོམ་ལས་ལུ་དགོས་
ཀྱི་མེད། (ཚ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་ཐམ་པ།)

རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་
སྟོབས་ཀྱང་ཚ་སྒྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅོ་ལྔ་
གཞིར་བཟུང་སྒྲིམས་དང་སློབ་ཡིག་མང་དག་ཅིག་

ལ་བརྒྱན་དགོས་པ་བཟོས་ཡོད། བྲིམས་ཁ་གསལ་རང་
 རྒྱུང་ས་གནས་ཀྱི་རང་རྒྱུང་ལ་འགོག་ཀྱིན་ཆོད་ས་
 ཆེན་བཟོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁ་གསལ་ནི་མཚན་ཆུན་མི་
 མཐུན་པ་ཡོད་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་རང་རྒྱུང་གི་ཚད་
 གཞི་དོ་མ་དེ་གང་ཡིན་མེད་གསལ་པོ་མེད་པ་དང་
 གཏན་མ་འཁེལ་བ་ཆགས་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་གོང་མས་བྲིམས་དང་སྲོལ་
 ཡིག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། ཐ་ན་སྲིད་བྱས་འགྲུར་
 བ་བཏང་བ་སོགས་སྲོགས་གཅིག་རྒྱུང་པའི་དོས་ནས་
 འགྲུར་བ་བཏང་གི་ཡོད། དེ་བུས་དང་ས་གནས་
 གཞུང་བར་རང་རྒྱུང་གི་ཚད་གཞི་དང་ལག་བརླུང་
 རྱེད་སྲོགས་སྐོར་མི་མཐུན་པ་བྱུང་ན་དེ་དག་ཐག་
 གཅོད་ཀྱི་དུས་མཚན་གྲོས་བརྒྱུར་ཀྱི་དུས་
 བརྒྱུད་ལམ་འདྲེང་ལེས་མེད། དོན་དངོས་ཐོག་
 གཏན་འབེབས་གསལ་པོ་མེད་པ་དེས་ས་གནས་ཀྱི་
 དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ལས་དོན་འགན་འཁུར་གྲུང་
 རྒྱུར་འགོག་ཀྱིན་དང་། ད་ལྟའི་ཆར་པོད་མི་ཚོས་
 མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་རྒྱུང་ལག་བརླུང་ཀྱི་
 པར་འགོག་ཀྱིན་བཟོས་ཀྱི་ཡོད།

ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུང་གནད་དོན་
 འདི་དག་སྐོར་དང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་རྒྱུང་
 ལག་བརླུང་ཀྱི་དུས་དེ་ཡོད་པོད་མིའི་དཀའ་ངལ་

ནམས་ཞིབ་པོ་སྐོར་ལྟོ་ལྟོ་འབྲེལ་བ་རྒྱུང་བྱེད་འདོད་མེད་
 ཀྱང་། མ་འོངས་པར་གྲོས་མོལ་སྐབས་འོས་
 འཚམས་ཀྱི་སྐོར་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཆེད་དཔེ་
 མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འདི་དག་ལུས་པ་ཡིན། ང་
 ཚོས་མུ་མཐུད་ཅ་བྲིམས་དང་འབྲེལ་ཡོད་
 བྲིམས་ཡིག་ཁག་ལ་སྐོབ་སྐོབ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དུས་
 ཚོད་འོས་འཚམས་ཐོག་དང་ཚོས་གང་ཤེས་པ་ལྟར་
 ཞིབ་འཇུག་བྱས་འབྲས་རྣམས་མཁོ་འདོན་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

བདུན་པ། མ་འོངས་མདུན་བརྒྱུད་བྱེད་ཐབས།

བསམ་འཆར་འདིའི་འགོ་འཇུག་སྐབས་གསལ་བཤད་
 བྱས་པ་ལྟར་དང་ཚོས་པོད་མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་རྒྱ་
 ཅག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་སུ་
 གསལ་པའི་རང་རྒྱུང་གི་སྐོར་བྱུང་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་
 ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོའི་དམིགས་ལུལ་
 ཞི་དགོས་མཁོ་འདི་དག་རྒྱ་ཅག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐོར་གཞིའི་ནང་ཁོ་རྩེ་ལྟར་བརྒྱུད་ཐུབ་མིན་
 གྲོས་བརྒྱུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་
 ལན་མང་བཀའ་གནང་བའི་ལྟར་དང་ཚོར་སྐྱེས་པའི་
 ལས་འཆར་གང་ཡང་མེད། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་
 རང་རྒྱུང་བྱེད་རྒྱུའི་འགོག་ཆགས་གང་འདྲི་ཞིག་བྱུང་
 བའང་དེ་རྒྱ་ཅག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་
 ཁ་བྲལ་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་སྐྱེས་ལའོད་སྲིད་གཏང་རྒྱུའི་

དམིགས་ལུལ་གཏན་ནས་མེད།
 བཅོན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་བོད་མི་མང་གི་
 ཁེ་ཕན་དང་བོད་མིའི་དོ་ཚབ་མཚོན་ཆེད་ཡིན་སྟབས།
 ང་ཚོའི་དབང་གོང་གསལ་གྱི་གནད་དོན་འདི་དག་དང་
 འབྲེལ་བའི་འགོག་ཆགས་བྱུང་བྱིན་དེའི་དགོས་མཁོ་
 མེད་པར་གྱུར་པས་འབྲལ་དུ་སྐྱུར་བ་བྱེད་རྒྱུ་རེད།
 དོན་དངོས་ཐོག་ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་མ་འོངས་པར་
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཚན་གནས་གང་ཡང་བཞེས་རྒྱུ་མིན་
 པའི་ཐག་གཅོད་གནང་བའི་སྐོར་ལན་མང་བརྒྱུར་
 ཅན་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཡགོང་ས་མཚོག་གི་དོས་
 ཅན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་བར་དགོས་ཤེས་ཀྱི་བོད་མིའི་
 རྒྱལ་སྐོར་ཐོབ་ཆེད་ཁོང་སྐོར་གྱི་ལུས་པ་ཆ་ཚང་
 བྱེད་སྲིད་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་གནང་གི་ཡོད།
 ཁས་ལེན་འདི་དག་གཞི་ཅར་བཟུང་
 ཅས་ལས་རིམ་འདིའི་གོ་མ་པ་བཞེས་པ་ནི་བསམ་
 འཆར་འདིའི་ནང་གསལ་པའི་གནད་དོན་ཁག་ལ་
 དོན་སྲིད་ལྟར་པའི་གྲོས་བརྒྱུར་འགོ་འཇུག་ས་
 རྱེད་རྒྱུར་མོས་མཐུན་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད།
 དེ་ལྟར་ཡོང་བར་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ཡོད་པའི་
 ཐབས་ལམ་དང་། ལས་རིམ། དུས་ཚོད་རེ་ལུ་
 མིག་བཅས་གོ་བརྒྱུར་གཏན་འབེབས་བྱུང་པ་ཡོང་
 པའི་རེ་འདུན་ནན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བོད་སྲི་ནང་དུ་འཁོད་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་

དམིགས་བསལ་གསུང་འཕྲིན།

༡༡། བོད་སྲི་ནང་དུ་འཁོད་པའི་བོད་རིགས་
 ཡོངས་ལ་དུ་ལའི་རྒྱ་མ་རྒྱུ་སྲིད་བརྒྱུ་བཞི་པས་
 འཚམས་འདྲི་དང་བཅས་གལ་ཆེའི་གནས་ཚུལ་
 འགའ་གསལ་བརྒྱུད་རྒྱུར། ངོས་རང་རྒྱུད་དུས་ནས་
 བོད་མིའི་འབྲལ་ཕྱགས་ཀྱི་བདེ་དོན་སྐྱོད་བོད་ཀྱི་
 ཆབ་སྲིད་མང་གཅོད་ལམ་སྲོལ་དུ་བརྒྱུར་རྒྱུ་གལ་
 ཆེར་མཐོང་སྟེ་ཚོས་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་གྲུང་ས་
 ཅན་བརྒྱུད་འབད་ཚོལ་གང་ཡོད་བྱས་པ་ཡིན།
 འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཅག་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་

ཀྱི་བཅོན་གཞོན་འོག་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཐུབ་པ་མ་
 བྱུང་། བཅོན་བྱོལ་དུ་འབྲོར་མ་ཐག་གཞུང་གི་
 རྒྱུག་འཇུགས་བརྒྱུར་བཅོས་དང་འབྲེལ་མང་
 ཚོགས་ཀྱིས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་སྲི་འབྲུས་
 ལྷན་ཚོགས་གསུམ་འཇུགས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་
 བོད་མིའི་མང་གཅོད་འབྲེལ་རིམ་བཅོན་བྱོལ་
 པའི་གནས་བབ་ལ་གཞིགས་པའི་གང་ལེགས་
 བྱུང་སྟེ་ད་ཆ་དེར་རབས་མང་གཅོད་མཚན་ཉིད་
 ཡོངས་སུ་ཚང་པའི་བཅའ་བྲིམས་དང་རྒྱན་པའི་

གཞུང་། གྲོས་ཚོགས་དང་འཛིན་རྒྱུང་གི་འགོ་
 བྲིད་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་འོས་འདེམས་བྱེད་
 བཞིན་ཡོད་པ་བཅས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་
 བོད་མི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་གྲངས་ཐུབ་པའི་གནས་
 བབ་ཅིག་ཆགས་ཡོད་པ་དགའ་སྟོབས་བྱ་འོས་ཀྱི་
 གནས་སུ་མཚམས།
 ངོས་ནས་མང་གཅོད་ལམ་སྲོལ་སྲ་
 ཚུགས་ཡོང་ཐབས་ལ་འབད་བཅོན་རྒྱུན་སྲིད་བྱས་
 པའི་དམིགས་ལུལ་ཞི་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་སྲ་བཏན་

བཅན་བྱེད་པོ་མིའི་བཅའ་བྲིམས་དོན་ཚན་ ༥༧ འོག་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་བེངས་དང་པོ་
 སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབུ་འབྱེད་གསུང་བཤད།

༄༅། བོད་མིའི་ཚོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཐ་ན་མ་
 མཚེས་པའི་དབུ་འབྱེད། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་
 དེད་དཔོན་ཚེན་པོ། ལྷན་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་
 རྒྱུ་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ལ་རྒྱལ་དབང་
 བམས་ཅད་མཁུལ་ཅིང་གཟིགས་པ་ཚེན་པོ། དོན་
 ཀྱི་སྐྱེད་དུ་མཚན་ནས་སྤོངས་ན་ལ་རྗེ་བཙུན་འཛམ་
 དཔལ་དག་དབང་སྐྱོ་བཟང་ལེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་
 རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་སྐྱེད་མཚུངས་པ་མེད་
 པའི་རྗེ་ལ་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་སྐྱེའི་སྲིད་བ་བཙུ་བཞི་
 པ་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་རྒྱལ་བས་ཚེན་ལམ་རྩོན་
 གནང་བའི་འོག་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༥ ཟླ་ ༥
 ཚེས་ ༡ དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༤ ཚེས་
 ༡༤ ཉིན་སྐབས་བཅུག་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་
 ལྷན་ཚོགས་ནས་འགན་འཁུར་ལྷན་པའི་བཅའ་
 བྲིམས་ཀྱི་དབུ་འབྱེད་མིའི་བཅའ་བྲིམས་དོན་ཚན་
 བྱེད་པོ་མིའི་བཅའ་བྲིམས་གནད་ལ་སྐབ་རྗེ་
 བྲིམས་སྤྱི་བཅས་པར། བོད་རབ་བྱུང་བཙུ་བཙུན་
 པའི་ལྷགས་ལུག་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༤ དང་། སྤྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་སྤྱི་ཚོར་
 ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་ཅ་
 འཛིན་ལག་ལེན་བསྟར་རྒྱུར་ཚོག་མཚན་མཚན་
 ཏུགས་སྐྱེལ་གནང་མཛད་ཡོད། དུས་དེ་ནས་བཟུང་
 བཅའ་བྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དོན་ཚན་དང་དགུ་
 པའི་ཚ་རྒྱུ་འོག་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་བསྐྱེད་
 བསྐྱོང་གནང་བ་ད་རེས་བེངས་དང་པོ་ཡིན་པར་
 བརྟེན་པོ་རྒྱལ་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་ཚོགས་ཚེན་
 འདི་ཐོག་དམིགས་བསལ་གནད་ལུས་དཔལ་ལྷན་
 ཚེས་མཚོའི་བྲིམས་ཞིབ་པ་ཚེ་བ་མཚོག་དང་།
 བྲིམས་ཞིབ་པ་གཞན་གཉིས། འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་
 དང་གཞུང་ཞབས་འདེམས་བསྐྱོ་རྒྱུ་ཁང་གཉིས་
 གཅིག་ལྷོགས་ཀྱི་འགན་འཛིན་མཚོག་སྤྱི་ཁྲུབ་
 ཅེས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་འགན་འཛིན་མཚོག་བཅས་
 དང་། དཔལ་ལྷན་བཀའ་སྐྱོན་བྲི་པ་མཚོག་དང་
 བཀའ་སྐྱོན་ནམ་པ། དེ་བཞིན་བཀའ་སྐྱོན་སྤྱི་འབྲུས་

ནས་པས་དབུས་ཚེད་དུ་ཕེབས་པའི་ཚོགས་བཅར་
 བ་ཡོངས་ལ་ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་ལོ་པོ་པོ་མི་མང་
 སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཁང་གི་སྐྱེ་ཚབ་ལུས་ཏེ་མཛོང་
 བཅས་དངས་པའི་འཚམས་འདྲིའི་བཀའ་བཏེ་
 རེགས་ལུ་རྒྱ་ཡིན།
 དེ་ཡང་ལ་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་ལོ་པོ་པོ་ལིག་
 ཚང་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༡
 ཉིན་སྤྱི་འབྲུས་ཚོགས་གཙོ་བཀའ་གཞན་དང་།
 བཀའ་བཀའ་སྐྱོང་ལ་སྐྱེལ་བའི་སྤྱི་བྱིས་ནང་། “སྤྱི་
 ཚོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་
 གིས་བར་ལམ་བོད་ནང་ཏེ་དག་གི་བྱུང་རྒྱུ་དང་།
 རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ་བཅས་ཀྱི་འོག་བོད་ཀྱི་ཅ་རོན་
 ཐོག་གོ་བསྐྱེད་བསྐྱོང་བྱེད་ཞིབ་རྗེད་ཅིག་གནང་
 ཚེད་བཅའ་བྲིམས་ཀྱི་འོག་བོད་ཀྱི་ཅ་རོན་
 དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་ཞིག་འདི་ལོ་སྤྱི་ཟླ་
 ༡༡༡༢ གང་རུང་དུ་བསྐྱེད་དགོས་རྒྱུ་དང་།
 ཚོགས་མི་དང་ཚོགས་དུས་བཅས་དེ་ནས་འཆར་
 འཕོད་ཀྱིས་གང་རྒྱུར་ལ་སྐྱེད་འབྲུལ་གནང་དགོས་
 བཀའ་སྤྱི་ཕེབས་འབྲུག་” ཅེས་ཕེབས་ཅིང་། དེ་
 སྐབས་སྤྱི་འབྲུས་སྐབས་བཙུ་བཞི་པའི་མོས་ཚོགས་
 ཚོགས་དུས་དུག་པ་བསྐྱེད་པ་ཞིན་པ་ལྷན་བཀའ་
 སྤྱི་གཉིས་ལས་ཁྲུབ་པའི་མོས་ཚོགས་ནས་འགན་
 འཁུར་ཚེན་པོས་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་ཀྱི་
 ལས་རིམ་འཆར་གཞི་བཀའ་སྐྱོང་རྒྱལ་པོ་དང་
 བཅས་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གནད་འཕེབས་ལུས་ཏེ་དེ་ཚེས་
 ༡༢ ཉིན་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཚེན་པོར་
 ལ་སྐྱེད་གསན་ཚེད་འབྲུལ་ལམ་ལུས་ཡོད། ཚེས་
 ༡༥ ཉིན་སྤྱི་ལོ་པོ་པོ་ལིག་ཚང་ནས་བཀའ་ལན་དུ་
 “དགོངས་དོན་ལྷན་འཆར་སྐྱེན་ཞིབ་སྤྱི་ལོ་
 འབྲུར་བྱུང་བ་སྤྱི་ཚོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་
 མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ལ་སྐྱེད་བསྐྱེད་ལ་སྐྱེན་སེང་ལུས་པར།
 དེ་དོན་འབྲུས་རྒྱུ་ཞེས་བཀའ་སྤྱི་ཕེབས་བྱུང་བ་ནམ་

མངའ་མཁུལ་” ཞེས་ཕེབས་གནང་བྱུང་བ་དང་
 རྒྱགས་གྲུ་ལྷག་འབྲུས་ཚང་ལུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།
 བཅའ་བྲིམས་དོན་ཚན་དང་དགུ་པའི་ནང་
 གསེས་དང་པོར་ “ཏེ་དག་དང་གལ་ཚེའི་ལས་
 དོན་ཐོག་རྒྱ་ཚེའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་བློས་
 བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་ལ་གོང་
 ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཚེན་པོས་བཀའ་ཁྲུབ་བསྐྱེལ་
 བའོ། ཡང་ན་བཀའ་བཀའ་དང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་
 ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་དང་། ཚོགས་གཙོ་གཞན་
 པ་བཅས་མོས་བསྐྱེད་ཐོག་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་
 མགོན་ཚེན་པོར་ལ་སྐྱེན་སེང་བཀའ་འཁུལ་བྱུང་
 བསྐྱེན་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་བསྐྱེད་
 གནང་འབྲུས་” ཞེས་གསལ་ཡོད་ཅིང་། ཀུན་
 ཀྱིས་མཁུལ་གསལ་ལྷན་ད་རེས་ཀྱི་དམིགས་
 བསལ་ཚོགས་ཚེན་འདི་དག་ལ་གོང་ས་མཚོག་ནས་
 བཀའ་ཁྲུབ་བསྐྱེལ་དོར་བསྐྱེད་གནང་བཞིག་
 ཡིན་སྐབས་ཚེས་གལ་ཚེད་དོས་འཛིན་ལུ་དགོས་
 པའི་དམིགས་བསལ་རྒྱ་མཚན་ལྷན་པ་ཞིག་ཚོགས་
 ཡོད། དེར་བརྟེན་ཚོགས་ཚེན་ཀྱི་ཚོགས་དུས་དང་།
 ཚོགས་ལུལ། ཚོགས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་ནམ་གུངས་
 ༡༥ མོས་གཞི། ལས་རིམ་བཅས་མོས་ཚོགས་
 རས་གནད་འཕེབས་ཀྱིས་ལ་གོང་ས་མཚོག་ནས་
 བཀའ་འཁུལ་ལུ་ཐོབ་ཐེན་པར་བསྐྱེད་བཅས་
 གང་ཡང་གཏོང་དབང་མེད་ཀྱང་ཚོགས་བསྐྱོང་
 འགན་འཛིན་སྤྱི་འབྲུས་ཚོགས་དུང་ལས་ཁུངས་
 ཡིན་པར་བརྟེན་གྲུ་ལྷག་འབྲུས་ཚང་ཡོང་སྐྱེད་
 ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་ལོ་པོ་པོ་མི་མང་འགའ་གས་དཔལ་
 ལྷན་བཀའ་སྤྱི་མཚོག་བརྒྱུད་བཀའ་བཀའ་ལ་
 དགོངས་བསྐྱེད་ལུས་པ་དང་། སྤྱི་འབྲུས་རྒྱུན་
 ལས་ནས་ཚེད་མངགས་ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་ལོ་པོ་
 དབུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་ཚོགས་མི་གསུམ་ལྷན་
 ཀྱི་ཚོགས་ཚེན་ཐོ་སྤྱི་ག་ཚོགས་རྒྱུད་རྒྱུར་
 འཛུགས་ལུས་ཏེ་ཚོགས་ཚེན་ཀྱི་འཕྲོ་ཐོན་སྤོན་

ཚིག་བཀའ་འབྲོལ་དང་། ལས་བྱེད་འཕར་མ་ངི་
དགོས་བསྐྱོད་གཞུག་ལྷན་ཉེ་བྱ་སྒྲིག་འབྲས་ཚང་ལྷན་
ལུལ་ཡིན།

རང་རིགས་ཐུགས་འཁྲུང་ཅན་འགའ་ཤས་
ནས་ཚོགས་ཚེན་ཚོགས་ཚུན་ཡོང་རྒྱུར་སྒྲིག་པའི་
དགོངས་འཆར་གནང་མཁེན་བྱུང་བར་ཐུགས་ཚི་ཚེ་
ལྷན་ཉེ་དང་། སལ་མི་ཚེས་ཚོའི་འགན་ཡོན་ནམས་
ལ་གདོང་འཛོག་གནང་བའི་ཡིད་ཚེས་ལྷན་བཞེན་ཡོད།

གནད་དོན་འགའ་ཤས་ཐོག་གསལ་ལ་བཞད་ལྷན་རྒྱུར།
༡༥ དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་གྱི་གྲོས་གཞིའི་
ཐད། ཚོགས་བཅར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡིག་སྐོར་ནང་
འགའ་ཤེས་སྤེལ་ལྷན་ཡོད་པ་བཞིན་ལེད་པལ་ལྷན་
རྒྱ་རྒྱུར་ཡིག་ཚང་ནས་སྤེལ་བོ། ༡༠༠༥ ཟླ་ ༧
ཚེས་ ༡༡ ཉིན་མེད་པའི་ཕྱག་བྲིས་ནང་ལེན་པ་
ས་ལ་སྐུབ་མཁོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་དམིགས་
བསལ་ཚོགས་ཚེན་བསྐྱེད་འདོད་དགོས་པའི་གྲོས་གཞི་
གསལ་འབྲོང་ཡོད་པར་བརྟེན་གྲོས་ཚོགས་ནས་
བརྒྱུར་བཅོས་དགོས་གསལ་མ་གཟིགས་པར་རང་
འཇགས་འཛོག་གནང་མཛད་ཡོད།

༡༦ ཚོགས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་ དུ་ གཞུང་
འབྲེལ་མེན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་དང་། ཡུ་ རང་
རྒྱུང་ལྷན་ཚོག་ཁག་ཐད། ཚོགས་པ་དང་ལྷན་ཚོག་
འགའ་ཤས་རྒྱུར་འཛུགས་སོ་སོར་གསལ་ལའི་ཐོ་
གཞུང་ནང་མ་ཚུད་པའི་ཐོག་སྒྲིག་ལྷན་ལྷན་དང་།
དགོངས་ཚུལ་གསུང་མཁེན་བྱུང་བར་ཚོགས་
བསྐྱོར་འགན་འཛིན་པའི་དོས་ནས་གྲོས་ཚོགས་
ནས་གཏན་འཁེབས་གནང་བར་ལེན་ས་མཚོག་
ནས་ཚོག་མཚན་བཀའ་འབྲོལ་སྤེལ་བའི་པའི་
གནས་སྤངས་ལའ་འགྲུར་བཞག་ཡང་གཏོང་དབང་
མེད་པར་སོང་བུ་ཐབས་བྲལ། འོན་ཀྱང་དེས་ཚོགས་
པ་དང་ལྷན་ཚོག་དེ་དག་ལ་དོས་འཛིན་མེད་པའི་སྤིད་
བྱུས་ཤིག་ཅུ་བ་ནས་མེན་པར་སོང་མ་འོངས་པར་
དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་ཅམ་མེན་པར་རྣམ་ཀུར་
རང་གཞུང་གི་ཐོ་གཞུང་ནང་རྒྱུད་ཐབས་རང་དོན་
རང་གཅེས་གནང་དགོས།

༡༧ ཚོགས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་ ཐད། སྤེལ་བྱས་
ཡུལ་གྱི་ཁག་གི་བོད་རིགས་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པ་

ཁག་ཐད། སྤེལ་བྱས་ཁུངས་བརྒྱུད་སྤེལ་བྱས་
དོན་གཅོད་ཁག་སོ་སོར་འགན་དབང་བརྒྱུར་བའི་
ཐོ་གཞུང་ལ་ཅུ་འཛིན་ལྷན་ལོད།

༡༨ ཚོགས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་ ཐད། སྤོབ་གྲུ་
ཁག་གི་འགན་འཛིན་རྒྱ་ཚབ་ཐད་འབྲེལ་ཡོད་ལེས་
རིག་ལས་ཁུངས་ལ་ཐུགས་འགན་སྤེལ་བའི་ཐོ་
གཞུང་ལ་ཅུ་འཛིན་ལྷན་ལོད།

༡༩ ཚོགས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་ རུ་ ཚོགས་བརྒྱུད་
ཚེན་པོ་བཞི་དང་། གཡུང་དུང་བོན་བཅས་སོ་སོའི་
གྲུ་བརྒྱུན་རྒྱ་ཚབ་ཐད། ཚོགས་བརྒྱུད་སོ་སོའི་སྤྱི་
འབྲས་རྣམས་པར་ཐུགས་འགན་གཅོང་མ་སྤེལ་བྱེ་བོ་
གཞུང་ངེ་གནང་ལ་ཅུ་འཛིན་ལྷན་ལོད།

༢༠ ཚོགས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་ རུ་ རྒྱན་ལྷན་
བོད་དོན་ཐོག་ཐུགས་སྤར་དང་འགན་འཁུར་ལས་
འགན་གནང་མཁེན་དགོངས་འཆར་གནང་འདོད་
ཡོད་རིགས་ནས་དྲུང་ལྷན་མེད་པའི་མཁེན་གྲངས་
ལུ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནས་ ༡༤ དེ་མིན་ནས་
༡༤ ལས་མ་མང་བ་གསལ་བ་ཐད། རྒྱུར་བཅད་དུས་
བཀག་ལྷན་པའི་དུས་ཡུན་ནང་སྤུམ་ལྷན་ལྷན་རྣམས་
ཚོགས་བྱུང་ལས་ཁུངས་སྤེལ་བའི་སྤྱི་བུ་དེ་རིམ་
བཞིན་མཚན་བཀོད་ལྷན་ཉེ་བྱ་བ་གཅོད་གནང་
ཡོད། དེ་ཁོངས་རྒྱུད་མ་སྤེལ་བའི་ཚེས་བྱུང་
སོང་བར་སྤོ་སམ་ཡོད་ཅིང་། ཐུགས་འཁུར་བཞེས་
པར་ཐུགས་ཚི་ཚེ་ལྷན་ལོད།

༢༡ དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་ཐོག་ཚོགས་
བཅར་ལྷན་ལྷན་པོ་རྣམས་མེད་མཁེན་གང་ཅམ་ནས་
རང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་འཆར་བསམ་གཤིག་གནང་
འཕྲོར་བྱུང་བ་ཁག་དང་། ལྷག་པར་གཞིས་བཞུགས་
བོད་མིའི་ཁྲིད་ནས་བསམ་ཚུལ་གང་སྐད་ལྷན་རུབ་
ལྷན་པའི་གྲུབ་དོན་སྤྱི་གསལ་བསྐྱེད་ལྷན་ཐོ་བཅས་
དོ་བལྟས་བཞེས་ཉེ་ཚོགས་ཚེན་གྱི་བཤེས་ཚོགས་
རྒྱུད་སོ་སོར་མཁེན་རྟོགས་ཚེད་འཕུལ་རྒྱ་ལོན་ན་
ཚོགས་རྒྱུད་ཁག་གི་ཚོགས་གཅོད་དུང་ཚེས་ཚོགས་
རྒྱུད་ནང་དེས་པར་སྤུམ་སྤོན་གནང་དགོས།

༢༢ ཚོགས་བཅར་བ་རྣམས་ཚོགས་རྒྱུད་ཁག་ལ་
ཆ་བཅོས་གནང་སྤངས་ཐད། གྲོས་ཚོགས་ནས་
ཞིབ་ཐོབ་ལམ་སྤོན་མེད་པར་བརྟེན་སྤོ་སྤོ་རིམ་

པར་བཀའ་བརྒྱུར་གནང་མཐར་བཟུང་བཞེད་བཅུན་
གསུམ་ལ་གཞི་བཅོལ་ཉེ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སོལ་
རྒྱུར་མང་གྲངས་རྒྱུར་རྒྱུར་གནང་རྒྱུར་ཐུགས་
གཏན་བཞེལ་བ་ཡིན།

༢༣ སྤེལ་བྱས་ནས་མེད་པའི་གཞིན་སྤོབ་འགའ་
གསལ་བྱེད་སྤོབ་ཀྱི་སྤོབ་བརྒྱུར་མཐུན་ལྷན་དགོས་
པའི་དགོངས་འཆར་བྱུང་ཡང་ཚོགས་ཚེན་འདི་དག་
ཞིབ་ཚན་བྱོལ་བོད་མེད་བཅའ་བཞེས་ཀྱི་དགོངས་དོན་
གཞུང་འབྲེལ་ཚོགས་ཚེན་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་ཆ་ཚང་
བོད་སྤོབ་ཐོག་གནང་རྒྱུ་ལས་མ་འདས།

༢༤ སྤེལ་བྱས་འགོད་བརྒྱུད་ལམ་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཐད། བོད་དོན་ལ་ཐུགས་སྤོབ་གིས་ཚོགས་
ཚེན་ཐོག་ཚེད་མེད་པའི་གནང་བར་ཐུགས་ཚི་ཚེ་ལྷན་
རྒྱ་ལོན། དེ་རིང་ཞོགས་པ་ཚོགས་ཚེན་གྱི་དུ་
འབྲེད་མཛད་སྤོ་དང་། ཚོགས་ ༡༡༣༡ ཉིན་སོ་
སོའི་འདུ་འཛོམས་ཚོགས་ཐོངས་ཁག་དང་མཐུག་
བསྐྱེད་མཛད་སྤོ་བཅས་ལ་ཚོགས་ཁང་ནང་
མེད་པའི་ཚོགས་རྒྱུ་ལས་ཚོགས་རྒྱུད་ཁག་གི་ནང་ཅུ་བ་
ནས་མེད་པའི་ཚོགས་པར་ཅུ་འཛིན་གནང་རྒྱུའི་
འདོད་བསྐྱེད་ལྷན་ལོན། དུ་འབྲེད་དང་མཐུག་
བསྐྱེད་མཛད་སྤོ་སོ་སོའི་རིམ་ཚོགས་གཅོད་སྤོལ་
པོས་གསལ་འགོད་སྤོབ་ཚོགས་རེ་གནང་རྒྱ་ལོན།

ཚོགས་ཚེན་དོས་གཞིའི་ཐད། བཅའ་
བཞེས་ཀྱི་དགོངས་དོན་རྒྱུར་སྤོབ་པོ་ལེན་ས་
ལ་སྐུབ་མཁོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་བར་ལམ་བོད་
ནང་ཇ་དྲག་གི་བྱུང་རྒྱུན་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ་
བཅས་ཀྱི་འོག་བོད་ཀྱི་ཅུ་དོན་དེ་དག་དུ་ཆ་ཇ་དྲག་
དང་། གསལ་ཚེད་གནད་དོན་ཞིག་ལ་གྱུར་ཡོད་པར་
བརྟེན་དེ་ཐོག་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གྲོས་
བརྒྱུར་དགོས་པར་གཟིགས་པ་ཞིག་ལ་དོས་འཛིན་
ལྷན་བཞེན་ཡོད། དེར་བརྟེན་བཀའ་བརྒྱུར་གནང་
སྤོབ་སོད་ཀྱི་ཅུ་དོན་ཇ་དྲག་གི་གནས་སྤངས་
ལ་གྱུར་བའི་པར་དངོས་སྤོབ་འབྲེལ་ཆ་གསལ་ཀྱི་
ཐབས་ལམ་ཁག་གི་སྤོབ་སྤོབ་ལས་བཞད་ཀྱིས་གནང་
ལ་སྤོབ་པའི་དོན་ཚོག་འདོན་ཐབས་གནང་གསལ་ཞིན་
དུ་ཚེ་ཉེ་ལམ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་དུ་བརྟེན་པའི་དུས་
བཞེད་སྤོབ་པོ་ལེན་ས་ལ་སྐུབ་མཁོན་ཚེན་པོ་

མཚོག་ཚོགས་མགོན་དུ་སྐྱེ་བཞུགས་ཡོད་སྐབས་སྤྱི་
འབྲས་རྒྱན་ལས་ཀྱི་གསུང་བཤད་ནང་དམིགས་
བསལ་ཚོགས་ཚེན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ཆེ་མང་ཚོགས་
ལ་འབོད་བསྐྱེལ་ཞུས་ཡོད་པ་བཞིན་དེ་ལམ་ཚོགས་
བཅར་བ་ཡོངས་ལ་བསྐྱར་བསྐྱེལ་ཞུ་རྒྱུ་རེད།

“རང་གི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ལངས་ཕྱི་གསལ་གང་
ཞིག་ལ་མཁུགས་བཟུང་བྱེད་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཇ་
དག་དང་། གཉན་འཕང་ཅན་གྱི་ད་ལྟོ་དུས་སྐབས་
སྤྱི་ཚང་མས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་རྩ་
དོན་གྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་ཁོ་ནར་དམིགས་ཏེ་
ཐབས་ལམ་སྟོན་པའི་དགོངས་འཆར་གནད་སྟོན་
འབྲེལ་བྱུང་པ་དགོས།”

དེས་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་
ཐངས་དང་པོ་འདིར་འགོ་འཇུགས་སུ་ཞུས་ཟིན་
པ་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཁྱད་
ཚོས་གཙོ་བོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི།

༡། ཚོགས་ཚེན་འདི་བཞིན་བོད་མིའི་ཚོས་སྲིད་
གཉིས་ཀྱི་ལྷན་མ་མཚེས་པའི་དབུ་འབྲིད་སྤྱོད་ར་
ལ་ལོངས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ཉིད་ནས་
བསྐྱེལ་བསྐྱོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཁྲབ་བསྐྱེལ་བ།

༢། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་

འབེབས་ལག་བརྟུན་ཞུས་པ་ནས་བཟུང་འདི་དག་
དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་ཐངས་དང་པོ་ཡིན་ཁར་
དེ་བར་བྱུང་མ་མཁུང་བའི་ཚོགས་བཅར་བ་གངས་
འབོར་ཆེས་མང་བའི་མང་གཙོའི་ཁྱད་ཚོས་ཡོངས་
སྤྱི་ཚང་བའི་གཞུང་འབྲེལ་ཚོགས་ཚེན་ཞིག་ཡིན་པ།

༣། བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཇ་དུག་གི་གནས་སྐབས་ཚང་
མཐོ་ཤོས་ཤིག་དུ་སྤྲོད་པས་པའི་དུས་སྐབས་སུ་བསྐྱེལ་
བསྐྱོང་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་བཅས།

རྒྱ་མཚོན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ཚོགས་བཅར་
བ་ཚང་མས་དགོངས་པ་ཟབ་བཞེས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཚོགས་ཚེན་འདི་དག་ལོ་རྒྱུས་
ཀྱི་དོན་སྲིད་ལྡན་པའི་ཚོགས་ཚེན་ཞིག་དུ་བསྐྱུར་
ཐུབ་པ་བྱུང་ཆེ་ལ་གོང་ས་མཚོག་གི་ཐུགས་རེ་
འབྲུབ་པ་དང་། བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་
ལ་སྐྱེན་པའི་རྒྱལ་ཚོན་གྱི་ཞབས་འདེགས་བསྐྱུར་
པའི་འབྲས་བུར་སྟོན་དེས་ཡིན། འཛམ་གླིང་
སྤྱི་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་མང་། རྒྱལ་པར་གཞིས་
འབྲས་བོད་མི་སེལ་ལ་དུག་རྒྱུས་འཚོར་ཞིབ་གཟུགས་
གནང་བཞིན་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཉེ་ལམ་
བོད་རྒྱལ་འབྲེལ་མིའི་ཐངས་བརྒྱུད་པར་གྲུབ་འབྲས་
མ་བྱུང་ལུགས་དང་། དེའི་མ་ཉེས་ཁ་གཏོག་བོད་

པའི་ཐོག་བཞག་པ་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱུན་བསྐྱེལ་ཚང་
མཐོ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱིས་
མཁུགས་ལ་ཡིན་པར་གསལ་བཤད་བྱ་འོས་མ་
མཚེས། དེ་བཞིན་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་
འདིའི་ཐོག་ལའང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དོ་སྣང་
ཆེན་པོས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་གཞོན་པུགས་སྤོང་
ཐབས་དང་། ཚོགས་ཚེན་འདི་ནས་གྲུབ་འབྲས་
གང་ཡང་ཐོན་རྒྱུ་མིན་པའི་ལུང་བསྟན་བསྐྱོན་
པ་ནི་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་དེ་དག་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
སེལ་དགོས་པའི་དཀའ་ལྷོག་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའོས་
ལེན་གནང་བར་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད།

མཐའ་དོན། སྤྱི་ཚོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་
མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་སྐྱེ་ཆེ་བསྐྱེལ་བརྒྱུད་བརྟུན་
ཅིང་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་སྐྱེན་གྱིས་འབྲུབ་པ་
དང་། འདས་པའི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་
རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བརྟུགས་པའི་བསམ་དོན་བཞིན་
བོད་དོན་བདེན་མཐའ་ལྟར་དུ་གསལ་ཏེ་གཞིས་འབྲེལ་
སྤྱི་ཚོན་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་སྤྱིད་པའི་ཉེ་མ་བདེ་སྐྱབས་
དུ་འཆར་བའི་སྟོན་འདུན་གྲུང་ལུགས་དུག་པོས་ཞུ་
རྒྱུ་བཅས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་རྒྱུན་ལས་ནས་
སྤྱི་མོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༢ ལ།

བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༥༧ འོག་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་ཐངས་དང་པོའི་

ཐོག་བཀའ་ཤིག་དུ་འབྲེད་གསུང་བཤད།

༡༧། ཁྲེས་མཚོག་དུ་བཀའ་བར་འོས་པའི་
ཚོགས་གཙོ་ལྷན་རྒྱུས་མཚོག

དེ་ལམ་སྤྱོད་ར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་
ཚེན་པོས་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་
ཚན་ ༥༧ པའི་འོག་བསྐྱེལ་བསྐྱོང་མཛད་པའི་
དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་འདིའི་དབུ་འབྲིད་
མཛད་སྤོང་ཕེབས་པའི་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་རྣམས་ལ་ལྷན་
རྒྱུས་དང་། ཐུག་སྐྱེལ་བཀའ་ཁྲིམས་རྣམས་ལ། བཀའ་
རྒྱུར་རྣམས་ལ། རང་དབང་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོན་ཁག་
གི་འགན་འཛིན་རྣམས་ལ། སྤྱི་འབྲས་རྣམས་ལ་དང་སྤྱི་
རྒྱུར་རྣམས་ལ། ས་གནས་ཁག་ནས་ཕེབས་པའི་ཚོགས་
མི་རྣམས་ལ། གསར་འགོད་པ་རྣམས་ལ་བཅས་ཡོངས་

ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤིག་གིས་གུས་
བརྩི་ཆེན་པོས་འཚམས་འདྲི་དང་བཀའ་བཤེས་བཤེ་
ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཐོག་མར་རྣ་དང་བཅས་པའི་སྤྱི་འགྲོ་ཡོངས་
ཀྱི་འདྲེན་པ། ས་སྤྱིང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཡོངས་རྫོགས་
ཀྱི་མངའ་བདག་འཇིག་རྟེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན།
སྤྱོད་ར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་
པོ་ཐམས་ཅད་མཁུག་ཅིང་གཟུགས་པ་ཆེན་པོ་
མཚོག་གིས་དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཚོན་དུ་མ་ལ་
གཟུགས་ནས་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚེན་ཐངས་
དང་པོ་འདི་བསྐྱོང་ཚོགས་དགོས་པའི་བཀའ་བཟང་
སྤྱི་ཕེབས་ལ་གཞིས་འབྲེལ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་

ཞུས་ཏེ་ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་རྒྱ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་
ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་མཚུངས་འཛམ་གླིང་ས་ཁུལ་གང་
སར་གནས་བཞུགས་ཀྱི་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞི་
རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་མཚོན་པའི་ཚོགས་
མི་རྣམས་ལ་སྐྱེད་ལ་འཛོམས་མེད་ཀྱིས་ཚོགས་འདུར་
ཆེད་ཕེབས་གནང་བར་ཡང་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་
བཀའ་ཤིག་གིས་ཐུགས་རྗེ་ལྡན་དུ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་
དང་། དེ་བཞིན་གཞིས་བཞུགས་བོད་རིགས་རྣམས་
བསམ་ཅན་མང་པོས་དགོངས་འཆར་བརྒྱུད་གཏོང་
གནང་བར་ཡང་སྤྱིང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

བཀའ་བཤེས་ཚོགས་གཙོ་ལྷན་རྒྱུས་ལ་བཀའ་
ཤིག་གིས་གཏན་བཤད་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་

ཡར་ཡང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

བཀུར་འོས་ཚོགས་གཙོ་ལྷན་རྒྱུ་མཚོགས་
འདི་ལོ་སྤྱི་ལཱ་ ༩ པ་ནས་བཟུང་ད་ལྟོ་འོས་འགོ་སྤོང་
བཞུགས་པོད་མི་རྒྱུ་མས་ལ་གནས་སྤངས་ཇོ་དྲག་
ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། བཅོན་པོའ་པོད་
གཞུང་གི་པོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་
ལས་དོན་གྱི་ཐོག་ཏུ་འདྲ་དཀའ་དཔེ་དང་འགལ་
རྒྱུ་ཇི་འདྲ་བུ་དུ་བཅས་ཀྱིས་མཁུར་གསལ་ཡིན་
སྟབས་འགྲེལ་བཏོད་ཞུ་དགོས་མ་མཐོང་ཞིང་།
གཉན་འཕྲང་ཅན་གྱི་དུས་ཚོད་འདི་འདྲའི་སྐབས་
འདྲུང་འགྲུར་བཅོན་པོའ་པོད་མི་ས་པོད་དོན་
བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་དོན་བཅུ་མ་
སྤོགས་ཐད་ཚང་མའི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་
ཡུར་བྱ་མཉམས་འདེགས་ཡོང་ཆེད་མང་ཚོགས་ཀྱི་
བསམ་ཚུལ་གོ་བརྟུན་ཞིབ་རྒྱུག་ཅིག་མ་བྱུང་ཐབས་
མེད་དང་། དེའི་ཆེད་དམིགས་བསམ་ཚོགས་ཆེན་
བསྟུ་བསྟོན་གནང་བ་ནི་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་
ཤིན་ཏུ་འཚམས་ཤིང་། བྱུང་རབས་ཀྱི་དོན་སྤོང་
ལྷན་པོའ་པོད་སྐབས་ཆེན་གྱི་ལས་རིམ་ཞིག་ཡིན་པར་
དོས་འདྲིན་ཞུས་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་གལ་གནད་ཅན་
གྱི་ཚོགས་ཆེན་འདི་ལ་རེ་རྒྱུད་གིས་སྤོང་སྤོང་
རིགས་ཤིག་གནང་གི་ཡོད་ཚུལ་འདྲུག་པ་ཚང་མར་
གསལ་བཤད་ཞུ་འཚམས་མ་མཚེས་ཀྱང་། ཡུན་ལ་
དངོས་སུ་གསུང་མཁན་དང་ལྷན་གྲིས་གནང་མཁན་
བྱུང་བ་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་གཞིགས་ཚུལ་འགའ་ཤིས་ལ་
གསལ་བཤད་མདོར་ཅོམ་མ་ཞུ་ཐབས་མེད་དུ་
མཐོང་བས་སྟན་གསལ་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

འགའ་ཤིས་ཀྱིས་དམིགས་བསམ་ཚོགས་
ཆེན་འདི་འདྲེལ་མོལ་ཐངས་བརྒྱུད་པ་ལམ་སྟོང་
ཡོང་ཆེད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
ལ་གནོན་ཤུགས་སྤུང་རྒྱུའི་སྲིད་དོན་གྱི་ཐབས་
བྱས་ཤིག་ཡིན་སྟེ་དང་། རེ་རྒྱུད་གིས་བཅོན་
པོའ་པོད་གཞུང་གི་པོད་རྒྱུའི་འདྲེལ་མོལ་ལ་བྱུང་
འབྲས་མ་བྱུང་སྟབས་ཁག་དཀྱི་བྱ་ཡུལ་དང་ལག་
པ་སྤྱིས་ས་ཞིག་ཏུ་དམིགས་ནས་ཚོགས་ཆེན་འདི་
བསྟོན་པ་ཡིན་སྟབས། ཡང་རེ་འགས་བཅོན་
པོའ་པོད་གཞུང་གིས་འདྲིན་བཞེན་པོའ་པོད་ལྟོ་

སྲིད་བྱས་ལ་འགྲུར་བ་གཏོང་རྒྱུར་ཐག་བཅད་དེ་
དེའི་ཆེད་ཚོགས་ཆེན་བསྟུ་བསྟོན་བྱས་པའོམ།
ཡང་ན་ཚོགས་ཆེན་བརྒྱུད་འགྲུར་བ་ཞིག་ཡོང་ན་
བསམས་ཏེ་ཚོགས་བསྟོན་བྱས་པ་ཡིན་ཚུལ་
གསུང་མཁན་ཡོང་གི་འདྲུག་ཡང་རེ་འགས་བཅོན་
པོའ་པོད་གཞུང་གིས་ད་ལྟོ་འདྲུག་ཡང་རེ་འགས་བཅོན་
པོའ་པོད་ཀྱི་རྒྱུ་སྤོང་འཕྲོ་བུ་ཆེད་ཚོགས་
ཆེན་འདི་བསྟུ་བསྟོན་བྱས་སྟབས་དང་དེའི་རྒྱ་
མཚན་དུ་ཚོགས་འདྲའི་མི་འགོ་མང་ཆེ་བ་གཞུང་
ཞབས་དང་གཞུང་གི་དབང་བྱས་འོག་ཡོད་པ་ཡིན་
ཚུལ་སོགས་གསུང་གི་འདྲུག་ དེ་ཚོ་ནི་དངོས་དོན་
ཇི་བཞིན་མ་མཁུར་པ་དང་། ཡགོང་ས་ཡུལ་སྐབས་
མགོན་ཆེན་པོས་ཞུ་བཞི་གཉིས་མེད་ཀྱིས་མང་
གཙོའི་ལམ་སྤོང་ལ་བཅུ་བཀུར་གནང་བའི་རྒྱ་
ནས་ཚོགས་ཆེན་བསྟུ་བསྟོན་གནང་བའི་དགོངས་
གཞི་མ་ལོན་པ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། སྤྱི་ནོར་
ཡགོང་ས་ཡུལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཡང་དག་པོའི་
དབུ་བྱིད་འོག་འདྲིན་སྤོང་བཞེན་པོའ་པོད་
པོའ་པོད་གཞུང་གིས་ལས་དོན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་
དུང་བདེན་པ་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་ཁ་ཞེ་དོ་སྤོང་མེད་
པར་སྤྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་བྱེད་ཐབས་ཞིན་
འདྲིན་པ་མ་གཏོགས། གནོན་ཤུགས་སྤོང་པོའ་པོད་
དོན་གྱི་ཐབས་བྱས་ནས་ཡང་བསྟེན་མ་སྤོང་ཞིང་།
འདྲུང་འགྲུར་ཡང་བསྟེན་འདོད་མེད། དེ་བཞིན་
པོད་རྒྱ་འདྲེལ་མོལ་གྱི་ལས་རིམ་ལ་དོན་དམ་གྱི་
དོན་འབྲས་མ་སོན་པ་ཡང་རྒྱུ་དུ་བརྒྱུད་ལམ་
དང་། གྲོས་ཚོགས། གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་བཅས་
ལ་སྐབས་དུས་སོ་སོར་སྤྱི་གསལ་ནང་གསལ་
བརྗེས་ཡོད་པའི་ཁར། དེའི་འགན་ཁུར་ཡང་སྤངས་
དང་ལེན་བཞིན་པ་ཡིན་པས་ཁག་དཀྱི་བྱ་ཡུལ་
འཚོལ་དགོས་གང་ཡང་མེད། ལྷག་པར་གཞི་རིམ་
གྱི་སྲིད་བྱས་འདྲུར་བ་དགོས་མེན་ནི་མང་ཚོགས་
ཀྱི་མདོན་འདོད་ལྟར་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་
གནང་དགོས་པ་ཞིག་ལས། བཅོན་པོའ་པོད་གཞུང་
གིས་ཐག་སྤོང་དུ་བཅད་ནས་གྲོས་རྗེས་ལ་དྲིས་པ་
ཞིག་དེ་སྤུ་ཡང་བྱས་སྤོང་མེད་ལ། འདྲུང་འགྲུར་
ཡང་བྱེད་འདྲུན་མེད། སྲིད་བྱས་འདྲུར་བ་དགོས་

ན་ཚོགས་ཆེན་བརྒྱུད་ཡོང་རེ་བྱེད་དགོས་དོན་
ཡང་མེད། ཡར་ནས་པོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་སྟན་
ཚོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡༤
ཉིན་བཞག་པོའ་པོད་སྤོང་གོས་སྤོང་གི་ལམ་ནས་སྤྱི་
ནོར་ཡགོང་ས་ཡུལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོར་རྒྱལ་
སྤྱིའི་གནས་བབ་དང་བརྒྱུན་དུས་ནས་དུས་སུ་
མཇོད་བྱས་ཐག་གཅོད་གནང་རྒྱུའི་སྤྱི་དབང་ཆ་
ཚང་ལུ་ཡོད་པ་ཡིན་སྟབས། གཞི་རིམ་གྱི་སྲིད་
བྱས་ལ་འགྲུར་བ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་གནས་བབ་ཅིག་
གཞིགས་ན་གཏོང་གནང་མཇོད་རྒྱུའི་མང་གཙོའི་
ལམ་སྤོང་དང་མཐུན་པའི་བཀའ་ལུང་ཡོད་བཞིན་
པ་ཡིན། དེ་བཞིན་ད་ལྟོ་འདྲིན་བཞེན་པོའ་པོད་བྱས་
ཀྱང་མང་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་ཡོད་བཞིན་པ་ཡིན་
སྟབས་བསྟུར་དུ་རྒྱུ་སྤོང་འཚོལ་དགོས་ཀྱི་རྒྱ་
མཚན་གང་ཡང་མེད། ཚོགས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་
ནི་བཅའ་ཁྲིམས་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འབྲས་སྟན་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་
གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པས་འདྲིན་སྤོང་གིས་གསལ་
བཤད་ཞུ་འགའ་མ་མཚེས་ཀྱང་། དེ་སྤོང་སྤོང་
ཚོགས་ཆེན་གྱི་ལམ་སྤོང་ལྟར་གཞུང་ཞབས་ཚོགས་
མིར་རྒྱུད་པ་ལས་ཚོགས་འདྲུར་ཁ་ལོ་བསྟུར་ཆེད་
གཏན་ནས་མེན་ཁར། ཚོགས་ཞབས་གཞུང་ཞབས་
ཡོངས་ལ་བཀའ་ཤག་གིས་ཚོགས་ཆེན་འདིའི་ནང་
སོ་སོའི་སྤོང་གི་བསམ་ཚུལ་གང་ཡིན་བཤད་རྒྱལ་ས་
གཞུང་གི་ཡངས་སྤོགས་ལ་རྒྱུ་སྤོང་མི་དགོས་པའི་
ལམ་སྤོང་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། བཀའ་སྤོང་རྒྱུ་མཚན་ད་
རེས་ཉན་རྒྱལ་ས་བཤད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མ་ཡིན་པས་
ཚོགས་རྒྱུང་ཁག་ཏུ་བཅར་མི་དགོས་པའི་དགོངས་
འཁྲེལ་ཞུས་ཀྱང་མ་ཐོབ་པས་ཚོགས་རྒྱུང་དུ་བཅར་བ་
ཅོམ་ལས་བཀའ་ཤག་གིས་ལངས་སྤོགས་འགྲེལ་བཏོད་
དང་ཚོད་སྤོང་ཞུ་སེམས་གཏན་ནས་མེད། རྒྱ་མཚན་
དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་གསལ་གྱི་དགོངས་ཚུལ་
དེ་དག་དངོས་དོན་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།

ཡང་ལྷག་བསམ་ཅན་འགའ་ཤིས། ད་རེས་
ཚོགས་ཆེན་འོག་འདྲུག་གི་ཚོས་བྱངས་གཟུང་སྐར་
ལག་པོ་མེད་པ་དང་། སྤོང་སྤོང་བཞིན་སྤོང་མ་མ་
གཞིགས་པ་འགྲིག་མི་འདྲུག་ཅེས་གསུང་མཁན་བྱུང་།

སྒྱུར་བ་དང་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་དྲུང་ལས་དོན་མང་པོ་
འཆར་ཅན་དུས་ཚེས་ཐོག་གནང་དགོས་སྐབས་
ཚེས་གངས་གཟིགས་ཐབས་མེད་པའང་ཡོད་གི་
ཡོད། དེ་ཚོ་གཟུང་སྐྱར་དན་པ་དང་འཁོལ་ན་
གཞུང་ལུགས་རྣམས་གཏོ་བཅོས་གནང་སློབ་ཡོད། ད་
རིང་གི་གལ་ཆེའི་གཟུང་སྐྱར་ནི་རིམ་གཟུང་ཟུམ་
དང་། རྒྱ་སྐྱར་ལག་འཛིན་པའི་ཆུ་གཉིས་ནང་འཕྲད་
བཅུད་ཚོའི་སྒྱུར་བ་འཁོལ་བས་འཕྲེང་སྒྱུར་བཟང་པོ་
ཡིན། ཉིན་ནག་འཁོལ་བཞི་ཆུ་ལས་དང་ཚོར་སྤུལ་
སྤུར་གཏོང་མི་འོས་ཅམ་ལས་དོགས་ཆ་གཞན་མེད།
ཚེས་གངས་ཀྱི་གནམ་སྒོ་ཅམ་ནི་དེ་ཅམ་གཙོ་མི་ཆེ་
བས་བཏང་སྟེ་མས་སུ་བྱེད་སྐྱེ་ལྟར་ཉེན་ལྟེ་
བཅོས་ཐབས་ཀྱང་གནང་འདུག།

འོན་དུ་རིམ་ཚོགས་ཆེན་འདི་བསྐོང་ཚོགས་
དགོས་པའི་ཆུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལོ་སྤུ་
ཟླ་ ༩ པ་ནས་བཟུང་བོད་ས་ཁྲིལ་ཡོངས་ཀྱི་བོད་
རིགས་ཚན་གཞིན་དང་། སེར་སྤུ་ བོ་མོ་དབུལ་
མེད་པར་ཆང་མས་མ་བཞོས་བསམ་པ་གཅིག་མཐུན་
ཀྱི་ལམ་ནས་རང་རང་གི་ལུས་སྟོག་ལ་ཉེན་ལ་སྟོག་
མེད་ཡོད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟོམ་བཏང་གིས་འདས་
པའི་ལོ་གངས་བཅུ་ཕྱག་དུག་རྩལ་རིང་རྒྱ་ནག་མི་
དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཡོན་ཐལ་ཅན་གྱི་
སྤིང་བུས་འོག་གདུག་རྩལ་དང་གཉེན་གཞི་རྣམས་
པར་བསམ་སྤོང་གི་རང་དབང་འཕྲོགས་པའི་སྤུག་
བཟུལ་རིམ་བསགས་ཡོད་པ་དེ་དག་འཆོ་མེད་ཞི་
བའི་ལམ་ནས་གསལ་བཏོན་བུས་པར་རྒྱ་ནག་མི་
དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཡང་སྤོང་རྗེ་མེད་
པར་བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པའི་དྲག་གཞན་གྱི་
འོག་མི་གངས་བཅུ་ཕྱག་མང་བོའི་ལུས་སྟོག་ཤར་
བ་དང་། སྤོང་ཕྱག་མང་བོ་རྣམས་སྤོན་དང་དུག་རྩལ་
བཅོན་འདུག་མཚར་གཅོད་ཆེད་མེད་མུངས་དང་
མྱོང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་དག་ལྟར་བའི་
སྐབས། རང་དབང་ལུང་པར་བཅོན་བྱོལ་དུ་ཡོད་
པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་ཁོ་ཚོས་སྤོ་གཏད་རེ་བཅོལ་
ཅི་གཅིག་དུ་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་སྐབས། ང་ཚོའི་
ངོས་ནས་ཤེས་ཚོར་མེད་པ་ལྟ་བུ་འདི་བོད་ལྗོངས་
ཀྱིས་སྤོང་ཐབས་བྱལ་བས་གདུང་སེམས་མཉམ་

བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་དོན་ཕན་
ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་ཞིག་མ་བཅུམ་ཐབས་མེད་ཡིན་
པ་བཞིན་མངགས་ཤིང་། གཉན་འཕྲང་ཅན་གྱི་དུས་
ཚོད་འདིའི་སྐབས་སྤོ་རོར་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་
ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་འཛིན་སྲིད་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་
ཚེས་མཐོའི་དབུའི་རྣམ་པ་དང་། གཞི་རིམ་མང་
ཚོགས་བཅས་ལ་འབོད་སྐུལ་ལུགས་ཆེ་རྒྱ་བྱབ་དུ་
གནང་། རྒྱ་རིགས་དང་། བོད་རིགས། རྒྱ་
རིགས་ནང་པ་ཡོངས་ལ་ཡོངས་བསྐྱེད་གསུང་འདེན་
བསྐུལ་གནང་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤིང་འཛིན་དུ་ཚིན་ཐོའི་ལུང་བཀའ་
ཡིག་བསྐུལ་གནང་མངོད་པ་དང་། སྤུ་ཟླ་ ༥ ཚེས་
༤ ཉིན་རྒྱ་བྱེད་དུ་སྤྱི་ཚབ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་ནང་
མོ་ལ་དང་། སྤུ་ཟླ་ ༧ ཚེས་ཤར་ལ་ཤེ་ཅིང་དུ་
འབྲེལ་མོལ་ཐངས་བདུན་པ་གནང་བ་སོགས་ཐབས་
ཤེས་ཡོད་རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱུགས་མ་ལན་མ་འཕྲོད་པ་གནང་
བ་དེ་དག་གི་གྲུབ་འབྲས་གང་ཡང་མ་བྱུང་ཞེས་ཞུ་
ཚོད་དགའ་ཡང་། དོན་དམ་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ལ་
འཛིན་པའི་སྤིང་བུས་དང་། སྤེད་སྟོགས་ཐེ་ཞན་ཐེ་
སྤུག་ལས་བཟང་སྟོགས་ཀྱི་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མ་
བྱུང་བ་དང་། ད་རིམ་སྤུ་ཟླ་བཅོམ་པའི་ཚེས་བཞི་
དང་ལྷུ་ལ་ཤེ་ཅིང་དུ་འབྲེལ་མོལ་ཐངས་བཅུད་པའི་
སྐབས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
ཅ་བྱིས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་
སྤོང་གི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་གི་འོག་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་
རང་སྤིང་རང་སྤོང་གི་གནས་བབ་ལག་བརླར་བྱེད་
སྟོགས་སྤོར་ཞེས་ཆེད་བསམ་འཆར་སྤྲད་པར་ཡང་
ཁ་བྲལ་དང་། མངོན་པ་མི་གསལ་བའི་རང་བཅོན་
ཡིན་ཚུལ་བཟང་དེ་ལ་ལན་ཚུལ་མཐུན་མ་བྱུང་བ་
བཅས་ལ་བརྟེན། ད་ཆ་བོད་མི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་
བསམ་ཞིབ་གོ་བསྐྱར་བེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་
དུས་ལ་བབ་ཡོད།

སྤུར་བ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་གོས་
ཚོགས་ཀྱིས་མཚོན་དགོས་པ་དང་། དེ་སྤིང་བར་
གོས་ཚོགས་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྤིང་བུས་ཤིག་
གོས་ཚོགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར་བ་མ་བཏང་བར་
མང་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་

སློབ་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཆུང་དེ་ཞི་རང་དབང་ཡོད་པའི་
རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་འོས་འཆོས་ཤིག་ཡིན་པུང་། སྤིང་
བོད་མིའི་གནས་བབ་ལ་མི་འཆོས་པ་མ་ཟད། སྤིང་
དོན་གྱི་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མང་གཙོའི་རྒྱལ་
ཁབ། འཕུས་མི་གངས་མང་ཚོགས་པས་སྤིང་དབང་
འཛིན་སློབ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཚོགས་པ་རང་ཉིད་
གངས་ཉུང་དུ་མ་བྱུར་བར་རང་གི་སྤིང་བུས་རྒྱུན་
སྤོང་བྱ་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད་
ནའང་། ང་ཚོ་སྤིང་དོན་གྱི་ཚོགས་པ་མེད་པའི་མང་
གཙོའི་ལམ་སློབ་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤུ་འཕུས་རྣམས་
པའང་ཚོལ་ཁ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཡོང་ཁུངས་མ་
གཏོགས་མི་འབོར་དང་ས་ཁུལ་རྒྱར་བཅད་མེད་པས་
རྒྱུན་དུ་གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཅོམ་
ལུགས་ཆེ་གནང་བུ་བྱི་མེད། རྒྱ་མཚན་དེ་དག་
ལ་བརྟེན་ནས་བཅོན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་སུ་
རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་རྩ་དག་དང་གལ་
ཆེའི་ལས་དོན་ཐོག་རྒྱ་ཆེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་
ཚུལ་བསྐྱར་དགོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་
བསྐོང་ཚོགས་བྱ་རྒྱུའི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་
གྱི་ཆ་རྒྱུན་བསྐྱར་ཡོད།

བཀའ་བྲིམ་དགར་མི་མང་གིས་འོས་འདེམས་
བྱ་རྒྱུའི་ལམ་སློབ་གཏོང་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་
ཞིང་། ད་ལྟ་སྐབས་གཉིས་པའི་བཀའ་བྲིས་འཛིན་
སྤོང་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན་སྐབས་འོས་བསྐྱེ་
འདི་རིགས་གང་ཟག་ལ་མ་ཡིན་པར་དེའི་ཆབ་སྤིང་
ཀྱི་རྣམ་བུ་དང་སྤིང་བུས་ལ་ཡིན་དགོས་པ་དང་།
མང་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་ཡོད་པའི་འགོ་བྱེད་ཀྱིས་
རང་གི་ལས་ཡུན་རིང་མང་ཚོགས་ལ་སྤིང་བུས་ཀྱི་
ལམ་སྟོན་དང་འགོ་བྱེད་བྱེད་དགོས་པ་ལས་ཡང་
ཡང་མང་ཚོགས་ལ་གོས་འདྲི་བྱ་དགོས་བྱུང་ན་འོས་
ཐོན་བྱུང་བའི་འགོ་བྱེད་ཀྱི་ལས་འགན་མ་འགུལ་བ་
ཡིན་ཚུལ་གསུང་མཐུན་བྱུང་ཡང་། ཤོང་ཞུས་རྣམས་
ང་ཚོའི་གནས་བབ་ནི་རང་དབང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཁག་གི་གནས་བབ་དང་མཚུངས་བསྐྱར་བྱ་ཐབས་
མེད་པའི་དམིགས་བསལ་རྩ་དག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་
མ་ཟད། བཅོན་འོག་དུ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་གནས་
ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཉིན་བཞིན་འགྱུར་བ་འགྲོ་སྤིང་པར་

བཞེན། འཆར་ཅན་གྱི་གནས་བཤེས་འོས་ཐོན་བྱུང་
 བའི་མི་མང་གི་འགོ་བློན་ཚོས་དམིགས་བསལ་གྱི་
 གནས་བཤེས་འདྲ་བ་བྱུང་སྐབས་སྐྱེར་ཡང་མང་
 ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་ལེན་དགོས་པ་ནི་ང་ཚོ་ཅམ་
 མ་ཟད་ཚང་མས་ཉམས་ལེན་གྱི་འོས་པའི་མང་
 གཙོའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྤོང་དོན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་མཚན་
 དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ལམ་གྱི་དམིགས་བསལ་
 ཚོགས་ཚེན་འདི་ནི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤོང་དོན་དང་།
 མང་གཙོའི་ལྷ་གྲུབ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པས། ཚོགས་
 ཚེན་འདིའི་ནང་འདི་ལོ་བོད་དུ་བྱུང་བའི་ཇ་དྲག་གི་
 གནས་ཚུལ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ། རྒྱ་ནག་
 མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་གས་
 བཅས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པའི་
 འབྲུང་འབྲུར་བོད་མིའི་རྩ་དོན་སྐྱབས་སྲོལ་སྤྱོད་དཔེའི་
 རྣམས་གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་དགོངས་ཚུལ་དང་།
 མངོན་འདོད་མཚོན་ཐུབ་པ་དང་། མི་དོན་ཚོགས་
 པ་ཁག་གིས་རང་རང་གི་ལྷ་གྲུབ་མཁའ་ལོ་ལྷན་གྱི་
 ལམ་ནས་རང་རྒྱལ་གཞན་པམ་གྱི་རྩོད་སྲོང་གཉེན་པ་
 ལྷ་སྲུ་མ་ཡིན་པར་ཚང་མས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱད་
 བེད་སྤོང་གི་ཐོག་ནས་ཕྱར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ཀྱི་

ཚུལ་དུ་གོ་བསྐྱར་ཞིབ་རྒྱུག་གནང་སྤོང་ཡོང་བའི་
 འདོད་སྐུལ་ལུ་རྒྱ་དང་། ཚོགས་ཚེན་འདིའི་རྒྱལ་
 རྒྱུང་ས་སུ་བཅན་སྤོལ་བོད་གཞུང་གི་མངོན་པར་མི་
 གསལ་བའི་དམིགས་ལུལ་དང་། ལས་འཆར་གང་
 ཡང་མེད་ཅེས་བསྐྱར་ཅན་གྱིས་ལུ་རྒྱ་མ་ཟད། ད་
 ཕན་བཅན་གྱི་གཞུང་གི་ལས་དོན་བྱེད་སྤྱོད་གས་
 སོགས་ཀྱི་སྤོང་དོན་ལྷ་གང་ཡང་ལུ་རྒྱ་རྒྱ་མིན་ཞིང་།
 ཚོགས་ཚེན་འདིའི་གོས་གཞིའི་ཐོག་དྲུང་བཅན་
 སྤོལ་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གིས་འདི་ལེགས་འདི་
 ཉེས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཚོགས་གཅིག་ལུ་རྒྱ་མིན། གང་
 ལགས་ཤེ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱི་
 དགོངས་ཚུལ་ལ་གྲགས་རྒྱུན་ཐེབས་པའི་གཞིགས་
 ཚུལ་ཡོང་སྤོང་། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གཞི་རིམ་མང་
 ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱད་ལ་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་ཡོད།
 ཚོགས་ཚེན་འདིའི་གོས་གཞི་ཐོག་གཞིས་བཞུགས་
 ཚོལ་གསུམ་བོད་རིགས་རྣམས་ནས་དགོངས་འཆར་
 གང་ཐུབ་བསྐྱེད་ལེན་ལུ་ས་པའི་བརྩོམས་ཐོ་བཀའ་
 འོས་ཚོགས་གཙོ་རྒྱན་རྒྱལ་ལ་སྤུལ་ཡོད།
ཚོགས་འདུ་འདིའི་དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ནི།
 ༡༽ གཉན་འཕྲང་ཅན་གྱི་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་

བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཐོག་གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱིས་གོ་
 བསྐྱར་བསྐྱོང་ཞིབ་རྒྱུད་ཅིག་ཡོང་བ་དང་།
 ༢༽ བཅན་སྤོལ་བོད་གཞུང་གི་སྤོང་བུས་དང་ཐབས་
 ལམ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་དང་། མང་
 ཚོགས་ནང་དགོངས་ཚུལ་སྤོང་ཚོགས་གསུང་མཁན་
 ཡོད་པ་སྤྱི་དང་། རྒྱུད་པར་སྤོང་བརྒྱུད་གནང་
 མཁན་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་ཚུལ་རྣམས་གཞུང་
 འབྲེལ་སྤྲིངས་ཚའི་ཐོག་སྤོང་བསྐྱབས་ཐུབ་པ།
 ༣༽ འབྲུང་འབྲུར་བོད་མིའི་རྩ་དོན་ཐོག་ལངས་
 སྤོང་སྤོང་འདྲེ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་གཞུང་གི་
 བཀའ་ལུང་ཡོད་པ་གསལ་བོ་ཚོགས་ཐུབ་པ་དང་།
 བོད་མིའི་རྩ་དོན་ཐོག་བསྐྱེད་ཡོད་བཞིན་པ་དེ་དག་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གསལ་མཚོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་རྒྱུ་
 བཅས་ཡིན་ཞེས་ལུ་རྒྱ་ཡིན།
 མཐའ་དོན་སྤོང་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་མགོན་
 ཚེན་པོ་མཚོག་སྐྱེ་ཚེ་བསྐྱེད་བརྒྱུད་བརྒྱུད་ཅིང་།
 ཐུགས་བཞེད་རྒྱུན་གྱིས་འབྲུབ་པ་དང་། བོད་དོན་
 བདེན་མཐའ་ལྷན་པ་དུ་གསལ་བའི་སྤོང་འདུན་ལུ་རྒྱ་
 བཅས། བཅན་སྤོལ་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གིས་སྤོ་
 ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༢ ལ། །།

PRINTED MATTER

To.

If undelivered, please return it to the sender:
Secretary, DIIR, Central Tibetan Administration, Dharamshala-176215, H.P., India
Website: www.tibetgov.net/tb